

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2002-2003

5 november 2002

BELEIDSBRIEF

Toerisme

Beleidsprioriteiten 2002-2003

ingediend door de heer Renaat Landuyt,
Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme

INHOUD

	Blz.
Deel I. Het toeristisch jaar 2001-2002	5
Deel II. Het strategisch programma : stand van zaken	8
1. Overzicht	8
2. Programmalijn Vorming en Opleiding	11
2.1. Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt	11
2.2. Opleidingen toerisme in het tertiair onderwijs	11
2.3. Gidsen en reisleiders	12
2.4. Vormingsaanbod voor de toeristische sector	13
2.5. Bedrijfsguides	13
2.6. Samenwerkingsovereenkomst voor de ontwikkeling van een multi-mediaal taalopleidingsproduct	15
2.7. Het Competentiecentrum Oostkamp	15
3. Programmalijn Kwaliteitszorg en Professionalisering	17
3.1. Reisbureaus	17
3.1.1. Samenwerkingsakkoord	17
3.1.2. Wijziging van de Wet van '65	18
3.2. Logiesverstrekkende bedrijven	19
3.2.1. Kwaliteitsbewaking en controle van de logiesverstrekkende bedrijven – Opvolging Beneluxnormen 2000	19
3.2.2. Brandveiligheid in de logiesverstrekkende bedrijven	19
3.2.3. Kaderdecreet logiesverstrekkende bedrijven – Werkgroep andere logiesvormen ..	20
3.3. Openluchtrecreatieve bedrijven	20
3.4. Toegankelijkheid van de logiesverstrekkende bedrijven	21
3.4.1. Premiestelsel voor logiesverstrekkende bedrijven	22
3.4.2. Ontwikkeling van een label 'toegankelijkheid'	23
3.4.3. Sensibilisatie van de toeristische sector	23
3.4.4. Informatieverschaffing aan de gebruiker	23
3.4.5. Actieplan toegankelijkheid	24
4. Programmalijn Ruimte voor Toerisme en Recreatie	25
4.1. Duurzaam toerisme	25
4.2. Onderzoek naar utilitaire toeristische bewegwijzering	28
5. Programmalijn Toerisme voor Allen	29
5.1. Het decreet Toerisme voor Allen en de uitvoeringsbesluiten	29
5.2. Het Steunpunt Vakantieparticipatie	29
5.3. De doelgroep jeugd	30
6. Programmalijn Projectontwikkeling	32
6.1. Het Kustactieplan 2000-2004	32
6.2. Publiek-private samenwerking	33
6.3. De financiële ondersteuning van toeristisch-recreatieve projecten	33
6.4. Nabijheidsdiensten toerisme	34

7. Programmalijn Cultuur en Toerisme	36
8. Programmalijn E-Toerisme	37
9. Het institutioneel kader en de partners van het beleid	38
9.1. Toerisme Vlaanderen en Beter Bestuurlijk Beleid	38
9.2. Kerntakendebat	38
9.3. De Vlaamse Raad voor het Toerisme	38
9.4. De Sectorcommissie Toerisme	40
9.5. Het Steunpunt Toerisme en Recreatie	40
9.6. Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA)	41
9.7. Projectrealisatie via Europese steunprogramma's	42
9.8. Beleid inzake toerisme te Brussel	44
9.9. Opvolging van het Europese beleid inzake toerisme	45
Bijlage 1. Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgend begrotingsjaar	47
Bijlage 2. Strategisch Plan Toerisme 2000-2004	50
Bijlage 3. Moties en resoluties aangenomen door het Vlaams Parlement – legislatuur 1999-2004	52

Woord vooraf

In 2002 werden enkele belangrijke beleidsplannen geoperationaliseerd. We vermelden hier het beleidsplan ‘Van Sociaal toerisme naar een Toerisme voor Allen’, de operationalisering van het actieplan ‘Toegankelijk Toerisme’, de effectieve opstart van een aantal steun- en infopunten zoals het Infopunt Duurzaam Toerisme, het Infopunt Toegankelijk Reizen, het Steunpunt Vakantieparticipatie en het Steunpunt Toerisme en Recreatie, de start van de sectorcommissie Toerisme in de schoot van de SERV.

Op die manier komt een gespecialiseerd netwerk naar voor dat door in de diepte te werken de consument, het bedrijfsleven en het beleid zal voeden.

Een tweede luik in het beleidsjaar 2002 was de realisatie van een nieuw reglementair kader. Vanuit het gegeven dat het belangrijk is om een voorwaardenscheppend en toekomstgericht beleid te voeren is het belangrijk om de bestaande reglementering te actualiseren en /of nieuwe reglementering op te stellen. Zo werd er onder meer werk gemaakt van een ontwerp van decretaal kader voor het “Toerisme voor Allen” ter vervanging van het KB van 1980, werd via twee decreten de reisbureauwet aangepast en traden belangrijke aanpassingen in werking van het subsidiebesluit toeristische investeringen (het KB van '67) en van het besluit over de brandveiligheid in hotels (Besluit VR van 27/01/88).

Deze beleidsbrief 2003 geeft de stand van zaken van de uitvoering van de Beleidsnota 2000-2004 weer. Tevens wordt de planning van de werkzaamheden voor het komende jaar toegelicht.

In de diverse onderdelen wordt de link gelegd naar de begrotingsuitvoering 2002 en de begrotingsvooruitzichten 2003. Aldus krijgt de lezer een beter beeld van de ware inhoud van het Vlaamse Toerismebeleid.

Met deze beleidsbrief worden de basisopties voor het regeerprogramma en de beleidsnota toerisme verder uitgewerkt. De beleidsbrief is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen ter goedkeuring aan de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Deel I. Het toeristisch jaar 2001-2002

Bij een terugblik op het afgelopen toeristische jaar kunnen we er niet omheen. Eén datum uit het voorbije jaar staat gebrand in het collectieve geheugen: 11 september 2001. De terroristische aanslag in de Verenigde Staten veroorzaakte een schokgolf door de gehele wereld.

De eerste gevolgen voor de toeristische sector waren onmiddellijk voelbaar. Vooral het internationale luchtverkeer kende een drastische daling met grote gevolgen voor de hotelindustrie, de reissector en het zakentoerisme. Na een jaar blijkt dat de gevolgen van de aanslagen voor het toerisme echter relatief beperkt bleven.

Het internationaal toerisme.

De World Tourism Organisation (WTO) schetst jaarlijks een beeld van het internationaal reisgebeuren aan de hand van het aantal buitenlandse aankomsten, het binnenlands toerisme wordt dus niet mee opgenomen in deze evolutie. In het jaar 2000 groeide het internationaal toerisme met 45 miljoen aankomsten, een van de sterkste groeicijfers het afgelopen decennium. De continue stijging die de toeristische sector kende sinds 1982 kwam tot een einde in 2001 met een daling van 0,6% of 5 miljoen aankomsten.

De gebeurtenissen van 11 september zijn de belangrijkste factor die de resultaten van 2001 hebben beïnvloed, maar zeker niet de enige. Het algemeen economisch klimaat in de Westerse Europese landen en in de VS is sinds eind 2000 minder rooskleuring. In Azië zette de economische recessie zich zelfs vroeger in. De gevolgen van deze economische achteruitgang werden gevoeld in de eerste acht maanden van 2001.

De terroristische aanslagen hadden tot gevolg dat de mensen niet zozeer ophielden met reizen, maar dat ze hun vakantiepatroon aanpasten. Men verkoos bestemmingen dichterbij huis, meer gekende bestemmingen, transportmiddelen die als veilig werden beschouwd, voornamelijk individueel in plaats van collectief transport.

Nu, iets meer dan een jaar na de aanslag, zien we dat de toeristische sector zich langzaam aan het herstellen is. Uiteraard werken de gevolgen van 11 september in sommige segmenten en sectoren sterker na dan in andere. De luchtvaartindustrie heeft nog steeds te kampen met een vermindering in de verre afstandmarkten en ook het congresstoerisme herstelt zich maar langzaam. Het herstel van de toeristische sector blijft sterk afhankelijk van internationale gebeurtenissen en het internationale klimaat.

Enkele recente kenmerken van de vraag die we vaststellen in het toeristisch consumptiegedrag zijn de trend naar kortere vakanties, de grotere vraag naar aangepaste vakanties en een stijgend aantal senioren.

Het Europese toerisme.

Europa heeft de grootste verscheidenheid en dichtheid aan toeristische attracties en is de meest bezochte toeristische regio ter wereld. De twee miljoen toeristische ondernemingen in de EU genereren zo'n 5% van het BBP en 5% van de werkgelegenheid wat neerkomt op meer dan acht miljoen banen. Het toerisme levert ook talrijke activiteiten in andere sectoren op.

Minister Renaat Landuyt heeft, als voorzitter van de EU-raad tijdens het Belgische voorzitterschap, aan de Europese Commissie gevraagd om de impact van 11 september op de toeristische sector te onderzoeken. Volgens de Europese Commissie zijn de gevolgen vanuit economisch standpunt in duur en reikwijdte eerder beperkt.

De gevolgen op korte termijn in Europa waren aanzienlijk, met name voor bepaalde vormen van toerisme, bepaalde soorten bestemmingen en specifieke sectoren. Het inkomend toerisme in de EU vanuit Amerika, Japan en het Midden-Oosten daalde onmiddellijk na de aanslag met 30 %, vooral de bestemmingen voor incentivereizen en congretoerisme en de cruisebedrijven tekenden een sterke inkrimping op en herstelden zich nog niet volledig.

Van de EU-burgers gaat een kwart naar landen buiten de EU, terwijl drie kwart binnen de EU blijft. Op korte termijn heeft men een verlegging van bestemmingen vastgesteld en een verschuiving naar individuele vakanties.

De sector die het zwaarst werd getroffen, was ongetwijfeld de luchtvaartsector. Meteen moet hier echter aangevuld dat de luchtvaart reeds voor 11 september in een crisis verkeerde en dat de aanslagen in de V.S. niet veel meer hebben gedaan dan het versnellen van een aantal processen. Ook de touroperators werden in de maanden onmiddellijk na de aanslagen zwaar getroffen, maar herstelden zich in de loop van het jaar.

Men kan stellen dat het EU-toerisme op middellange tot lange termijn geen meetbare gevolgen ondervindt van de aanslagen van 11 september.

Het toerisme in Vlaanderen.

De terroristische aanslagen in de V.S. hebben ook in Vlaanderen aangetoond dat vooral de reissector een kwetsbare sector is, maar tegelijkertijd dat de structurele gevolgen minimaal zijn. Onmiddellijk na 11 september vertoonde zich ook bij ons een sterke terugval van de zakenreizen, onder invloed van de scherpe reacties van de bedrijfswereld. Ook de vakantie-reisboekingen vielen gedurende enkele weken sterk terug. Toch heeft de reissector zich hersteld en was het zomerseizoen 2002 vergelijkbaar met dat van 2001.

Dit neemt niet weg dat sommige regio's of bestemmingen en sommige markten meer onderhevig waren aan de impact van het gebeuren. De Verenigde Staten en Japan zijn ook bij ons twee markten die een zeer sterke terugval kenden vanaf september. Het MICE-toerisme (meetings, incentive, congres en events) beleefde moeilijke tijden na de aanslag.

Een gegeven dat wel grotere en structurele gevolgen heeft voor de reissector, is het ter ziele gaan van onze nationale carrier, Sabena. Het aantal aankomsten en een groot stuk van het transitverkeer is weggevallen in Zaventem, met belangrijke gevolgen voor de hotellerie, restauratie en de luchthavenbedrijvigheid zelf.

Aangezien de toeristische sector in Vlaanderen in grote mate afhankelijk is van de binnenlandse markt en de buurlanden, bleef het totale effect van 11 september vrij beperkt.

Het toerisme ondervond duidelijk de invloed van de wijziging van het reispatroon, dichter bij huis en met transportmiddelen die veiliger werden gepercipieerd dan het vliegtuig.

Zo kende het toerisme aan zee een goed voorjaar, in augustus was er zelfs een gemiddelde groei van 2,4 procent tegenover vorig jaar. Er verbleven 2,5 procent meer toeristen aan de kust en vooral de vakantiewoningen (plus 3,5 procent), de campings (plus 2,9) en de instellingen die zich bezighouden met sociaal toerisme kunnen tevreden terugblikken. De attractieparken verwelkomden zelfs 3,9 procent meer bezoekers. Dat bleek uit de enquête die de West-Vlaamse dienst voor toerisme (Westtoer) hield bij 300 bedrijven die actief zijn in de toeristische industrie aan de kust.

De kust blijkt ook weerbestendiger te worden. Men komt niet alleen voor zon en strand, ook evenementen en tentoonstellingen dragen bij tot de aantrekkingskracht van de kust.

Wel blijkt dat in een aantal uitgavenposten gesnoeid wordt. Het restaurantbezoek heeft daar het eerst onder te leiden.

Verder is duidelijk dat het goedkoop treintarief voor senioren een verlenging van het toeristisch seizoen tot gevolg heeft. Vooral in mei en juni en in september en oktober is dat voelbaar. Het seniorentarief draagt dan ook merkelijk bij tot de kusteconomie.

Deel II. Het strategisch programma: stand van zaken

1 Overzicht

In de beleidsnota 2000-2004 formuleerden we 7 programmalijnen, die als prioritaire aandachtspunten in het hele beleidsplan toerisme verweven zijn.

Deze programmalijnen zijn:

- Opleiding
- Kwaliteitszorg en professionalisering
- Ruimte voor toerisme en recreatie
- Sociaal toerisme
- Toeristisch-recreatieve projectontwikkeling
- Relatie cultuur-toerisme
- E-toerisme

De beleidsacties van 2003 passen elk in één van de genoemde programmalijnen. Ze werden geïnitieerd vanuit het beleidsdomein toerisme, op enkele beleidsacties na waarvan het initiatief ligt binnen een andere beleidsdomein. We vermelden ze in deze beleidsbrief omdat hun impact op de toeristische sector niet te verwaarlozen is. Tenslotte besteden we ook aandacht aan een aantal lopende zaken waarvan de uitvoering een nauwlettende opvolging vraagt.

Per actie geven we een korte toelichting en schetsen de stand van zaken in het dossier.

Elk van deze acties past in het strategisch plan toerisme 2000-2004 en is een instrument voor de realisatie van de strategische doelstellingen en van de kritische succesfactoren. Zij worden beschouwd als strategische projecten en maken als dusdanig deel uit van het strategisch planningsproces.

Globaal overzicht begroting 2003 beleidsdomein toerisme

PR 49.2 TOERISME

Voor de begroting 2003 “Toerisme” (PR 49.2) werd een bedrag van 45,515 miljoen EUR in “beleidskredieten” ingeschreven.

Krediet 2000	36,65	miljoen EUR
Krediet 2001	42,79	miljoen EUR
Krediet 2002	44,70	miljoen EUR
Krediet 2003	45,515	miljoen EUR

De werkingsdotatie van de VOI Toerisme Vlaanderen (ba 41.01) bedraagt 22,233 miljoen EUR en de vastleggingsmachtiging van Toerisme Vlaanderen (ba 99.11) 13,73 miljoen EUR.

Voor de cofinanciering van toeristische projecten die kunnen genieten van Europese steunprogramma's bedraagt de vastleggingsmachtiging (ba 99.12) 3,83 miljoen EUR.

Voor de vzw Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen worden de kredieten ingeschreven volgens het decreet van 30 mei 1985 zoals gewijzigd door het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002, met name 2,298 miljoen EUR subsidie werkingskosten (ba 33.01) en 689.000 EUR als bijdrage in de financiering voor aankopen en voor investeringswerken (ba 52.13 GVK), aangevuld met 1,94 miljoen EUR op de vastleggingsmachtiging van Toerisme Vlaanderen (zie verder KMDA punt 9.6).

Voor het Kustactieplan worden de bestaande middelen doorgetrokken, met name 2,68 miljoen EUR voor subsidies investeringen in kusttoerisme (ba 60.01 GVK).

PR 51.7. TOERISME

De uitgaven voor de werking van de Vlaamse Raad voor het Toerisme werden begroot op 52.000 EUR (ba 12.01) wat een stijging is t.o.v. 2002 met 1.000 EUR.

Hierna volgt een toelichting per basisallocatie van het Programma 49.2.

*Basisallocatie 41.01: dotatie aan Toerisme Vlaanderen
in miljoen EUR (in miljoen BEF)*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
NGK	15,42 (622,1)	15,57 (628,4)	19,0 (766,3)	20,84 (840,8)	21,75	22,23

Het betreft voor 2003 een consolidatie van de dotatie 2002 waarbij de nieuwe engagementen 2000-2002 worden bestendigd en waarbij middelen worden geheroriënteerd voor de implementatie van het decreet Toerisme voor Allen.

Basisallocatie 61.01: investeringsdotatie aan Toerisme Vlaanderen in miljoen EUR (in miljoen BEF)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
NGK	8,7 (351,0)	8,7 (351,0)	2,68 (108,0)	13,30 (536,6)	15,735	14,00

De middelen voor 2003 zijn bepaald op basis van een realistische raming van de noodzakelijke betalingen van de vastleggingen voor investeringen.

Basisallocatie 61.02: dotatie aan Toerisme Vlaanderen voor de cofinanciering van Europese steunprogramma's in miljoen EUR (in miljoen BEF)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
NGK				0,25 (10,0)	3,22	3,00

Het betreft de basisallocatie, die middelen voorziet voor de betaling van engagementen in het kader van de uitvoering van de diverse Europese steunprogramma's. (cfr. basisallocatie 99.12)

Basisallocatie 99.11: vastleggingsmachtiging Toerisme Vlaanderen in miljoen EUR (in miljoen BEF)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
MAC	7,96 (321,0)	11,72 (472,9)	11,84 (477,6)	13,33 (537,6)	13,52	13,73

Het betreft een consolidatie van de dotatie 2002 waarbij de nieuwe engagementen 2000-2002 worden bestendig en waarbij middelen worden geheroriënteerd voor de implementatie van het decreet Toerisme voor Allen.

Basisallocatie 99.12: Cofinanciering Europese steunprogramma's

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
MAC				3,72 (150,0)	3,77	3,83

Het betreft de basisallocatie die Toerisme Vlaanderen moet toelaten om projecten te cofinancieren die kunnen genieten van Europese steunfondsen (doelstelling 2-gebieden, Interreg, Phasing-out, Leader, Urban,...).

2 Programmalijs Vorming en Opleiding

2.1 Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt

Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is ook voor de toeristisch-recreatieve sector essentieel.

Door het opstellen van een beroepenstructuur binnen het beroepsprofielenproject van de SERV, werden de beroepenclusters voor toerisme reeds doorgelicht en werd de transparantie van het beroepenveld binnen de toeristische sector vergroot. Het inzicht in het beroepenveld binnen de toeristische sector liet toe om meer duidelijkheid te krijgen over de afbakening en de inhoud van die beroepen. Hierdoor werd ook het proces van opstellen van beroepsprofielen vereenvoudigd.

In 2002 heeft de SERV twee beroepsprofielen uit de toeristische sector uitgewerkt: het beroepsprofiel van de gids en dat van de reisleader.

Deze beide beroepsprofielen werden voorgelegd aan een conferentie met de sector en de opleidingsverstrekkers, respectievelijk op 27 maart en 3 juni 2002. De beroepsprofielen bevatten de noodzakelijke informatie voor onderwijs- en opleidingsverstrekkers om de basis te kunnen leggen voor een betere afstemming van het opleidingsaanbod en van de leerprogramma's op de arbeidsmarktbehoeften.

De beroepsprofielen voor de gids en de reisleader vormen ook een belangrijke basis bij de voorbereiding van de regelgeving tot erkenning van gidsen en reisleaders en van eenduidige opleidingsprogramma's voor gidsen en reisleaders.

In 2003 zal de SERV verder werken aan de beroepsprofielen, rekening houdend met de prioriteiten die door de sectorcommissie Toerisme binnen de SERV zullen aangegeven worden.

2.2 Opleidingen toerisme in het tertiair onderwijs

Een formele en volledige toerismeopleiding op topniveau en gericht op het strategisch management in bedrijf én beleid, is onontbeerlijk in een land waar toerisme een groeiende arbeidsmarkt vertegenwoordigt. Bijgevolg werd de oprichting van een Voortgezette Academische Opleiding toerisme in de Beleidsnota Toerisme 2000-2004 vermeld als één van de strategische projecten.

Drie universiteiten (Katholieke Universiteit Leuven, Limburgs Universitair Centrum en Universiteit Antwerpen) hebben een samenwerkingsovereenkomst voor de organisatie van de Voortgezette Academische Opleiding Toerisme (V.A.O. toerisme) ondertekend. De V.A.O. Toerisme ging van start in het academiejaar 2001-2002 en werd gehuisvest in de Universiteit Antwerpen Management School (UAMS).

In het eerste academiejaar hebben 22 studenten effectief de opleiding gevolgd, waarvan 16 voltijds en 6 deeltijds. Drie studenten hadden een graduaat als vooropleiding, de overige 19 studenten hadden een academische vooropleiding uit verschillende afstudeerrichtingen (geografie, communicatiewetenschappen, handelswetenschappen of economie, geschiedenis, rechten, ...)

Het eerste academiejaar werd grondig geëvalueerd door professoren en studenten. Voor het academiejaar 2002-2003 werd vooral gewerkt aan een beter afstemming van vakinhouden en opdrachten, een goede invulling van seminaries en een uitbreiding van de contacten met de bedrijfswereld. In 2003 zal een herziening van het curriculum gebeuren, naar aanleiding van een grondige evaluatie van twee academiejaren.

Naast de V.A.O. Toerisme telt Vlaanderen vijf hogescholen met een toerismeopleiding van één cyclus, met name de graduaatsopleiding Beheer, Toerisme en Recreatie. Binnen dit hoger onderwijs van één cyclus worden een aantal posthogeschoolvormingen aangeboden, doch er is geen voortgezette hogeschoolopleiding toerisme, volgens de normen in het hogeschooldecreet bepaald.

Reeds bij de besprekingen over de V.A.O. toerisme heeft Minister Landuyt intensief overlegd met zijn collega minister Vanderpoorten en werden ook de vijf hogescholen met een opleiding Beheer, Toerisme en Recreatie voor overleg uitgenodigd.

Dit overleg resulteerde in een samenwerking tussen de vijf hogescholen met betrekking tot een voorstel tot voortgezette hogeschoolopleiding. In de schoot van de vzw TOBOS werd een voorstel uitgewerkt, dat werd overgemaakt aan en besproken met minister Landuyt.

De bestaande V.A.O. Toerisme en het voorstel tot voortgezette hogeschoolopleiding kan niet los gezien worden van de hervormingen van het tertiair onderwijs in het licht van de Bologna-verklaring.

De V.A.O. Toerisme zal op korte termijn een omvorming binnen de Bachelor-Masterstructuur moeten voorbereiden, ook het voorstel tot voortgezette hogeschoolopleiding dient in functie van deze hervormingen een plaats te krijgen.

Het dient in elk geval duidelijk onderstreept dat een versnippering in het hoger toerismeonderwijs voorkomen moet worden. Het is dan ook ten zeerste wenselijk dat de mogelijkheden tot samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten, die de hervormingen van het tertiair onderwijs bieden, ook ten volle benut worden.

2.3 Gidsen en reisleiders

In de Beleidsnota Toerisme 2000-2004 staat het uitwerken van een éénduidige regelgeving en erkende opleidingsprogramma's voor gidsen (toeristische gidsen, museumgidsen, natuurgidsen) aangegeven als strategisch project om invulling te geven aan de strategische doelstelling die de professionalisering van de toeristisch-recreatieve sector beoogt.

Een eerste stap bij de realisatie van dit project was de omschrijving van het beroepsprofiel van de gids en de reisleider.

Na intensief overleg in een werkgroep met vertegenwoordigers van de verschillende partijen (het beleid, diverse gidsen- en reisleidersverenigingen) over deze taken en opdrachten werd in 2002 het beroepsprofiel gids en het beroepsprofiel reisleider binnen het beroepsprofielenproject van de SERV goedgekeurd op een conferentie met de sector.

Het uitwerken van een erkenningsregeling voor gidsen en reisleiders werd gekaderd binnen het actieplan 'Een leven lang leren in goede banen', goedgekeurd door de Vlaamse regering op 7 juni 2000. Gidsen en reisleiders voeren hun activiteiten uit in een zeer verscheiden context, gaande van het vrijwilligerswerk over occasionele arbeid tot -in beperkte mate-

reguliere tewerkstelling. Gids of reisleider wordt men bovendien op eender welk moment in zijn loopbaan. Zowel jongeren als personen in de pensioenleeftijd volgen cursussen voor toeristische gids, natuurgids of reisleider, al dan niet bedoeld als persoonlijke verrijking of met de bedoeling hier een job van te maken.

Een erkenning van gidsen en reisleiders dient dan ook uit te gaan van 'het recht van het individu om zijn-haar ervaring en kennis te laten erkennen' en het levensbrede leren te valoriseren.

Het competentiebegrip staat bijgevolg centraal in de voorbereiding van de erkenningsregeling van gidsen en reisleiders.

Competenties kunnen zowel verworven zijn door formeel leren, als door niet-formeel leren.

Vanuit dit kader werd door de werkgroep gidsen en reisleiders verder gewerkt aan de opbouw van de gidsen- en reisleidersopleiding. Een modulair traject met een gemeenschappelijke basisopleiding, gedifferentieerde specialisatiemodules en navorming werd uitgetekend.

De noodzakelijke methodiekontwikkeling, die moet toelaten om verworven competenties te (h)erkennen, zal binnen het beleid inzake 'erkenning van verworven competenties' gestalte krijgen. Dit betekent dat gidsen en reisleiders opgenomen worden als een van de pilootprojecten waarvoor een projectoproep wordt gelanceerd.

De erkenningsregeling van gidsen en reisleiders zal in een ontwerpdecreet voorgelegd worden aan het parlement in 2003.

2.4 Vormingsaanbod voor de toeristische sector

De vormingsdienst van Toerisme Vlaanderen organiseert vorming voor de toeristische sector. Hierbij zal in de toekomst meer de klemtoon gelegd worden op de brugfunctie tussen de kennis die intern aanwezig is bij Toerisme Vlaanderen en de noden op vlak van vorming in de toeristische sector. Dit wil zeggen dat de vormingsdienst werkt aan een kader waarbinnen de deskundigheid die bij de verschillende diensten van Toerisme Vlaanderen aanwezig is, aan de toeristische sector voorgesteld wordt. Afhankelijk van de materie en de doelgroep zal gekozen worden voor verschillende werkvormen (lezingen, studietrips, workshops, cursussen,...) Daarnaast zal de dienst vorming ook inspelen op actuele noden van de sector en in functie daarvan nieuwe initiatieven ontwikkelen.

In het afgelopen jaar werd de samenwerking met Open Monumentendag (OMD) verder uitgebouwd. De knowhow van Toerisme Vlaanderen op gebied van onthaal van bezoekers, werd in een reeks korte opleidingen aangeboden aan de vrijwilligers die op OMD de bezoekers rondleiden. Deze opleiding werd per provincie georganiseerd, met succes. In totaal waren er 456 inschrijvingen.

Voor de museumnocturnes werd in overleg met de Vlaamse Museum Vereniging voor het eerst de cursus onthaal aangeboden aan de museummedewerkers. De opleiding wordt ook per provincie aangeboden. Tot op datum van 10 september '02 waren er 148 inschrijvingen, de laatste 2 sessies vinden plaats in oktober.

2.5 Bedrijfsgidsen

Sinds 1998 werd bij Toerisme Vlaanderen het project bedrijfsgidsen opgestart. Het project wil in samenwerking met het bedrijfsleven een belangrijk element van de bedrijfscommunicatie

optimaliseren, met name de bedrijfsbezoeken. Steeds meer ondernemingen ondervinden immers dat professioneel opgebouwde en selectieve rondleidingen een belangrijke rol kunnen spelen in de communicatie tussen het bedrijf en zijn omgeving.

Gezien het gepercipieerde succes van het 'bedrijfsguiden-project', wenste Toerisme Vlaanderen een onderzoek op te starten naar de beweegredenen van de bedrijven om al of niet aan het project 'bedrijfsguiden' deel te nemen.

Het leeronderzoek dat werd uitgevoerd door studenten communicatiewetenschappen van de U.I.A. tijdens het academiejaar 2001-2002, biedt een reflectie op het concept 'bedrijfsguiden' en op de tevredenheid van zowel de bedrijfsverantwoordelijken als de guiden.

Uit het onderzoek komt een positief beeld naar voor van het concept bedrijfsrondleidingen en van de functie van bedrijfsguiden, alsook van het project bedrijfsguiden van Toerisme Vlaanderen.

Bedrijven zien de rondleidingen als valabele instrumenten om een positief bedrijfsimago te stimuleren, en geven aan dat de guiden effectief vertegenwoordigers van het bedrijf zijn, een belangrijke schakel binnen het communicatiebeleid vormen en een open bedrijfscultuur uitdragen. Uit het onderzoek blijkt tevens dat zowel directie- en kaderleden van bedrijven als bedrijfsguiden zelf in grote getale aangeven dat de bezoekers 'meestal tevreden' huiswaarts keren. Wanneer de klemtoon op het project bedrijfsguiden van Toerisme Vlaanderen komt te liggen, blijkt opnieuw deze grote tevredenheid, zowel bij guiden als andere werknemers van het bedrijf.

Tegelijk geeft het onderzoek een aantal knelpunten en opportuniteiten voor Toerisme Vlaanderen aan.

Een eerste punt dat bijsturing vereist, is het gebrek aan bekendheid van het project bedrijfsguiden. Hierin ligt voor Toerisme Vlaanderen een belangrijke opdracht naar promotionele activiteiten.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek de noodzaak om regelmatige contacten te onderhouden met de bedrijven waar een opleiding werd gegeven om continuïteit te garanderen, via terugkomdagen en navorming. Het ontwikkelen van de video 'bedrijvig guiden' is op dit vlak een stap in de goede richting. Bedrijven kunnen deze videocassette met werkboek immers gebruiken naargelang hun behoefte, waarna een werksessie met Toerisme Vlaanderen kan georganiseerd worden.

Tenslotte bestaat er nog een belangrijke mogelijkheid om bedrijfsbezoeken meer te koppelen aan andere toeristische activiteiten. Het bezoek aan een stad of regio hoeft zich immers niet te beperken tot een bezoek aan historische gebouwen en het leren van de geschiedenis.

Bedrijven maken een integraal deel uit van de omgeving en bepalen mee het gezicht van een regio. Bedrijfsbezoeken inschakelen als onderdeel van een ruimer toeristisch aanbod is dan ook een logische stap in de richting van openheid en communicatie.

Het afgelopen werkjaar werden 12 opleidingen bedrijfsgids georganiseerd voor o.a. Monsanto Europe N.V., Niras, Aventis Cropscience, Bayer, B.P., Conti BPC, Indaver, Deceuninck N.V en BASF. Ook werd de opendeurdag in de chemische sector ondersteund door middel van eendaagse opleidingen.

In totaal volgden het afgelopen jaar 114 personen de opleiding tot bedrijfsgids.

2.6 Samenwerkingsovereenkomst voor de ontwikkeling van een multi-mediaal taalopleidingsproduct

Een samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse gemeenschap, het Vlaams gewest, het Waals gewest, de Frans gemeenschapscommissie en het sectorfonds van de Horeca werd ondertekend voor de ontwikkeling van een taalopleidingsproduct in het domein Horeca en toerisme.

De overeenkomst kadert in de gezamenlijke productontwikkeling van VDAB, FOREM en Bruxelles Formation, die voortvloeit uit de samenwerkingsakkoorden Vlaanderen-Wallonië en Vlaanderen-Brussel en de uitvoeringsovereenkomsten VDAB-FOREM en VDAB-Bruxelles Formation ter uitwisseling van taal- en technische stages voor werkzoekenden, werknemers en instructeurs.

Doelstelling van het project is de ontwikkeling te realiseren van taalopleidingsmateriaal onder de vorm van een CD-ROM, DVD en internetapplicatie voor personen die onthaalfuncties in het toerisme of in de horeca uitvoeren. Het product zal als zelfstudiemateriaal kunnen gebruikt worden en zal tevens ter beschikking staan van de betrokken beroepsopleidingen.

Een stuurgroep en ontwikkelingsgroep werd samengesteld. Het project wordt in 2002 volledig uitgetekend, de realisatie van het multi-mediaproduct is voorzien voor het eerste kwartaal van 2004.

2.7 Het Competentiecentrum Oostkamp

In het kader van het Vlaams actieplan een Leven Lang Leren is binnen de VDAB een experiment van start gegaan waarbij competentiecentra worden uitgebouwd. De missie van de competentiecentra bestaat enerzijds uit het effectief ondersteunen van een individu om ondernemer te worden van zijn of haar eigen loopbaan, anderzijds uit het ondersteunen van ondernemingen inzake HRM-beleid. Op termijn zullen de competentiecentra een luik loopbaanbegeleiding, een luik certificering en een luik opleiding aanbieden.

Tot het activiteitsdomein van de competentiecentra behoren:

- het informeren van klanten over werken en leren, inzonderheid in de betrokken sector;
- het verstrekken van loopbaanadvies;
- het organiseren van opleiding en training, inzonderheid vervolmakingscursussen;
- het organiseren van nascholing voor opleiders;
- het organiseren van informatiesessies enz. voor diverse klantengroepen, waardoor het competentiecentrum een ankerplaats wordt voor informatie en knowhow van de sector;
- het assessen van werkzoekenden en werknemers en desgewenst certificeren.

De centra worden sectoraal uitgebouwd in samenwerking met de sociale partners en sectorale vormingsfondsen.

Het Competentiecentrum in Oostkamp richt zich op de horecasector en het toerisme. Er werd een samenwerkingsovereenkomst ondertekend met het Centrum voor Vorming en Vervolmaking in de Horecasector.

Klanten kunnen in het Competentiecentrum Oostkamp terecht voor *informatie en advies*. De loopbaanbegeleider maakt hen wegwijs in de infotheek. Dit is een documentatieruimte die

boeken, tijdschriften, video's, CD-roms en internetsites bevat met actuele informatie over beroepen, bedrijven, sectoren, opleidingen, loopbaanplanning.

Het intakegesprek kan het startpunt zijn voor *loopbaanbegeleiding*, die zowel individueel als in groep kan georganiseerd worden. De klant komt via opdrachten en gesprekken tot inzicht in zijn beroepssituatie en de stappen die hij wil en kan zetten voor de verdere uitbouw van zijn loopbaan.

Een *bedrijfsvraag* wordt in samenspraak met de aanvrager onderzocht zodat de loopbaanbegeleiding past binnen het ondernemingsbeleid en gericht is op verruimde inzetbaarheid van de medewerkers. Vaak ontstaat de vraag vanuit het opleidingsbeleid, maar ook andere veranderingen in de markt, in de sector of in het bedrijf kunnen een aanleiding zijn.

In 2002 kregen 44 individuele werknemers en 3 bedrijven een kennismaking met loopbaanbegeleiding en werd voor 20 individuele werknemers en 2 bedrijven loopbaanbegeleiding opgestart.

3 Programmalijs Kwaliteitszorg en Professionalisering

3.1. Reisbureaus

3.1.1 Samenwerkingsakkoord

In twee adviezen van de Raad van State wordt gesteld dat het ontwerp van samenwerkingsakkoord behoort tot de bevoegdheid van de gewesten, gezien de materie de vestigingsvoorwaarden inzake toerisme betreft, bedoeld in artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 6^e van de Bijzondere Wet tot hervorming van de Instellingen. In die zin zouden alleen de bevoegde gewestministers het akkoord mogen ondertekenen.

Door deze adviezen stelt zich een constitutioneel probleem voor Brussel. Voor zover de reisbureaus, aldaar in hun relaties met hun cliënten, zich zouden beperken tot één taal, hetzij Nederlands, hetzij Frans, dan vallen ze onder de bevoegdheid van het Brussels gewest. Drukken ze zich in hun relatie met hun cliënten in beide talen uit, dan worden ze beschouwd als biculturele instellingen, met andere woorden als instellingen die wegens hun activiteiten niet uitsluitend tot de Franse gemeenschap of de Vlaamse gemeenschap behoren. Deze instellingen echter worden door de federale overheid ten laste genomen uit hoofde van hun restbevoegdheden. Gezien het onwaarschijnlijk is dat in Brussel het gros van de reisbureaus zich moedwillig zouden organiseren om uitsluitend tot de Vlaamse of de Franse gemeenschap te behoren, zou volgens de Raad van State de bevoegdheid over de Brusselse reisbureaus dus tot deze van de federale overheid behoren.

Dit betekent dat een deeltje van de bevoegdheid toerisme, die door de grondwetgever volledig naar de gemeenschappen, c.q. de gewesten was overgeheveld, toch nog een federale aangelegenheid zou zijn, waarvoor echter geen bevoegde minister noch administratie aangeduid is.

Door het constitutioneel probleem voor Brussel is het niet mogelijk om tijdens deze legislatuur een samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen betreffende het statuut van de reisbureaus te realiseren. Hiervoor is immers de wijziging van artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 6^e van de Bijzondere Wet vereist waarbij de vestigingsvoorwaarden inzake toerisme worden toegewezen aan de gemeenschappen en niet de gewesten zoals dit nu het geval is. Daarenboven dient er eveneens een wijziging van art. 127 van de grondwet te worden doorgevoerd, waardoor het stelsel van de biculturele instellingen niet van toepassing is op het beleidsdomein toerisme. De beroepssector dringt sterk aan op een eenvormig beroepsstatuut voor de reissector in gans het land en stellen dat dit een *conditio sine qua non* voor een concurrentieel gezonde reisindustrie. Een verdere modernisering van een statuut van de reisbureaus met twee snelheden is door de sector niet gewenst.

Dit ene, weliswaar zeer belangrijke, aspect mag echter geen beletsel vormen waardoor bevoegde overheden geremd worden in de actualisering en verdere ontwikkeling van het beroepsstatuut en consumentenbeschermingwetgeving. Hierover zal ook in 2003 verder overleg gepleegd worden met de bevoegde federale en gefedereerde overheden. Indien het echter nodig is zullen nieuwe Vlaamse decreten, of een aanpassing van het KB van 30 juni 1966, de zich opdringende wijzigingen aan de reisbureauwet in Vlaanderen doorvoeren.

3.1.2 Wijziging van de wet van '65

Via twee decreten van 19 juli 2002 werden voor het Vlaams gewest een aantal belangrijke aanpassingen doorgevoerd aan de reisbureauwet van '65.

1. Verstrenging van het statuut

De gebeurtenissen van de zomer 2001 waarbij een paar duizend reizigers van en naar Turkije zonder geldige vliegbiljetten kwamen te zitten, hadden de nood blootgelegd aan snelle procedures voor het intrekken of schorsen van vergunningen voor reisbureaus en aan intensieve controle op de illegale verkoop van reizen. Een decreet om dit mogelijk te maken werd op 19 juli 2002 uitgevaardigd en zal per 1 januari 2003 samen met de uitvaardiging van een uitvoeringsbesluit van kracht worden.

De volgende aanpassingen zijn voorzien:

- š als nieuwe vergunningsvoorwaarde zullen de aanvragers en houders van de vergunning een attest van verzekeringen tegen beroepsaansprakelijkheid en financieel onvermogen moeten bezorgen;
- š via een korte en vermelde procedure kan worden overgegaan tot de intrekking of schorsing van een vergunning;
- š een beroepscommissie voor de reisbureaus zal worden geïnstalleerd om aan de minister advies te verstrekken over de beroepen die tegen de intrekking of schorsing worden ingediend;
- š de administrateur-generaal voor toerisme kan overgaan tot sluiting van illegale verkooppunten door het leggen van de zegels;
- š Toerisme Vlaanderen kan zich burgerlijke partij stellen.

Met het oog hierop heeft Toerisme Vlaanderen, op verzoek van minister Landuyt, in 2002 de personeelscapaciteit van de dienst Reisbureaus verdubbeld. Twee bijkomende dossierbeheerders-inspecteurs en 1 administratieve medewerker werden hiervoor aangeworven. Bovendien werd vanaf begin 2002 een adjunct van de directeur voltijds belast met de leiding van de dienst waardoor de totale personeelsbezetting thans 7 voltijdse personeelseenheden bedraagt. Vanaf 2003 dient de dienst Reisbureaus werk te maken van het opsporen van de illegale verkoop van reizen. In tweede orde, maar niet minder belangrijk, dient de dienst Reisbureaus zich te concentreren op de controle van de vergunningsvoorwaarden en de administratieve voorschriften. In het kader van het Strategisch Informatieplan van Toerisme Vlaanderen zal hiervoor de informatisering van deze dienst in 2003 opgestart worden. Al deze maatregelen moeten er toe leiden dat enerzijds een duurzame controle op illegale reisbureaus of verkopers wordt gerealiseerd en anderzijds uitvoering wordt gegeven aan de beleidsintentie om, om minstens om de 3 jaar elke houder van een vergunning grondig te controleren op de geldende vergunningsvoorwaarden.

2. a. Vrijstelling van de vergunningsplicht voor erkende jeugdverenigingen

Met het decreet van 19 juli 2002 tot wijziging van de wet van 21 april 1965 houdende het statuut van de reisbureaus werden de erkende jeugdverenigingen vrijgesteld van de vergunningsplicht voor het organiseren en verkopen van reizen. In haar advies van 3 oktober 2001 drong de Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap aan op een vrijstelling van de vergunningsplicht. De vaagheid van het toepassingsgebied van de wet van 21 april 1965 vormde immers al jarenlang een discussiepunt met de beroepssector. In sommige gevallen werden processen aangespannen. Inzonderheid met betrekking tot de organisatie van reizen en

vakantiekampen door jeugdverenigingen was er nood aan duidelijkheid. Via dit decreet werd deze duidelijkheid gerealiseerd en dit met ingang van 27 augustus 2002.

2. b. Definiëring van het begrip “winstgevende werkzaamheid”

In hetzelfde decreet werd tevens nader gedefinieerd wat moet worden verstaan onder “winstgevende werkzaamheid”. Ook al vallen reizen georganiseerd zonder winstoogmerk niet onder het toepassingsgebied van deze wet, toch gaf ook deze bepaling heel dikwijls aanleiding tot discussies en interpretaties. Aan deze geschillen wordt thans een einde gemaakt.

3.2. Logiesverstreckende bedrijven

3.2.1. Kwaliteitsbewaking en controle van de logiesverstreckende bedrijven - Opmvolging Beneluxnormen 2000

Eind 2001 werd de herclassificatieronde van alle logiesverstreckende bedrijven afgewerkt. De nieuwe Benelux-classificatie was sedert 1 januari 2000 van kracht in de Vlaamse Gemeenschap. Tijdens het jaar 2002 en de komende jaren worden de vergunde logiesverstreckende bedrijven continu verder gecontroleerd om na te gaan in hoeverre zij blijven voldoen aan de comfortnormen. Het ritme van de periodieke controles ligt momenteel vrij hoog, nl. elk bedrijf wordt minstens om de twee jaar gecontroleerd. Dit kadert in het door de minister gevoerde kwaliteitsbeleid dat permanent dient volgehouden te worden.

De nieuwe classificatienormen hebben ertoe geleid dat er zich een kwaliteitsverschuiving heeft voorgedaan tussen de verschillende comfortcategorieën van deze bedrijven. Alhoewel beperkt, ziet men een toename van het aantal middenklasse hotels ten nadele van het aantal eersteklas hotels. Vooral de dienstverlening die van een louter immaterieel karakter is, is hierin doorslaggevend geweest.

Het is ons streven dat het toeristisch aanbod en de verblijfsaccommodatie in Vlaanderen van een zeer hoog niveau blijft teneinde verder concurrentieel te blijven in de zeer competitieve sector welke het toerisme is.

3.2.2. Brandveiligheid in de logiesverstreckende bedrijven

Op 15 juli 2002 heeft de Vlaamse regering op voorstel van de Vlaamse minister bevoegd voor het toerisme aanzienlijke wijzigingen aangebracht aan het brandveiligheidsbesluit van 27 januari 1988 waaraan de logiesverstreckende bedrijven moeten voldoen.

Een onderzoek uitgevoerd in opdracht van minister Landuyt had immers aangetoond dat sommige bedrijven het niet al te nauw namen met de veiligheidsvoorschriften inzake brand, waardoor een effectief gevaar ontstond voor de daar aanwezige gasten.

Inhoudelijk werden de specifieke brandveiligheidsnormen niet gewijzigd aangezien die reeds behoren tot de strengste van Europa. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de geldigheidsduur van de brandattesten die aan de logiesverstreckende bedrijven worden verleend door de burgemeester. Elk logiesverstreckend bedrijf zal om de 5 jaar over een nieuw brandveiligheidsattest moeten beschikken. Eveneens wordt aan de uitbaters de verplichting opgelegd om bij werken uitgevoerd in hun bedrijf een nieuw

brandveiligheidsattest voor te leggen en dit op straffe van het verlies van hun uitbatingsvergunning.

Met deze wijzigingen worden de logiesuitbaters verplicht om van de veiligheid in hun bedrijf een dagelijkse prioriteit te maken.

Aangezien op heden vele bedrijven beschikken over een brandveiligheidsattest dat ouder is dan 5 jaar wordt in een tijdelijke overgangsregeling voorzien. Zo zullen de burgemeesters in de loop van 2003 aan alle bedrijven met een attest dat dateert van vóór 1 januari 1992, een nieuw vijfjaarlijks brandattest moeten afleveren of weigeren. Voor de vergunningen afgeleverd tot 1 januari 2000 loopt deze termijn af op 30 september 2004. Ruim twee derden van alle logiesverstreckende bedrijven zullen alvast tegen deze periode door de brandweer worden gecontroleerd op de naleving van de veiligheidsvoorschriften. Toerisme Vlaanderen zal in het kader van deze operatie zowel de gemeentelijke overheden, brandweerkorpsen alsook de uitbaters tijdig informeren en begeleiden.

3.2.3. Kaderdecreet logiesverstreckende bedrijven – Werkgroep andere logiesvormen

In een advies van de Vlaamse Raad voor Toerisme van 20 september 2000 werd aan de Vlaamse regering geadviseerd om een algemeen kaderdecreet op te maken inzake de logiesverstreckende bedrijven. Het toepassingsgebied van dit decreet zou zo omvangrijk mogelijk moeten zijn om alle logiesvormen (hotels, gastenkamers, landelijke vakantiewoningen, e.d.) in onder te brengen.

Teneinde hier een duidelijk zicht te krijgen op de omvang en de diversiteit van de verschillende logiesvormen werd in de tweede helft van 2002 in de schoot van Toerisme Vlaanderen een werkgroep opgericht die als taak had dit onderwerp af te bakenen, deze logiesvormen in kaart te brengen en verder aanbevelingen te richten aan de Vlaamse minister bevoegd voor toerisme.

Deze werkzaamheden gaan verder in 2003. De aandacht zal dan vooral gaan naar de wenselijkheid om voornamelijk kleinschalige toeristische accommodaties een juridisch statuut te geven. Daarnaast dient een typologie van de diverse logiesvormen te worden opgesteld afhankelijk van hun productpositionering in het toeristisch landschap. Ook dient nagedacht te worden omtrent de mogelijkheid tot labeling en promotie van deze toeristische producten.

3.3. Openluchtrecreatieve bedrijven

In dit omvangrijke dossier ging alle aandacht naar de verdere consequente uitvoering van het decreet van 1993.

Vlaanderen telt momenteel 206 vergunde openluchtrecreatieve terreinen (toestand 23 september 2002). Tegen 91 niet-vergunde doch in exploitatie zijnde en vergunbare terreinen werd proces-verbaal opgemaakt (toestand 1/10/2002).

De overgangsmaatregel voor de (deels) zonevreemde terreinen werd verder uitgevoerd en verloopt zonder noemenswaardige problemen. 45 terreinen (waarvoor 44 gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen werden opgemaakt) genieten momenteel van de overgangsregeling en kunnen tot minstens 30 juni 2003 hun activiteit verder zetten. Uiterlijk op deze datum moeten ze beschikken over een reglementaire vergunning. Tegen de terreinen waarvoor de overgangsregeling verviel, werd proces-verbaal opgemaakt of werd de vergunningsprocedure opgestart voor dat deel van het terrein dat wel voor vergunning in aanmerking komt. De verdere vervolging is in handen van de parketten.

De overgangsmaatregel voor de permanente bewoning werd verder opgevolgd.

Tabel permanente bewoning op vergunningsplichtige en niet-vergunningsplichtige terreinen

	1998		01-01-2002	
	Gezinnen	Personen	Gezinnen	Personen
Antwerpen	561	970	432	724
Limburg	154	250	85	122
Oost-Vlaanderen	518	958	348	649
Vlaams-Brabant	444	851	279	513
West-Vlaanderen	577	974	294	514
Totaal	2.254	4.003	1.438	2.522

Tabel permanente bewoning op vergunningsplichtige terreinen

	1998		01-01-2002	
	Gezinnen	Personen	Gezinnen	Personen
Antwerpen	523	900	349	558
Limburg	135	223	55	76
Oost-Vlaanderen	434	806	324	610
Vlaams-Brabant	242	448	104	182
West-Vlaanderen	523	884	294	514
Totaal	1.857	3.621	1.126	1.940

In 2003 zal verder integraal en onverkort uitvoering worden gegeven aan het kampeerdecreet. We zullen vooral een beleid voeren, en hierin samenwerken met andere diensten, om de toepassing van het decreet op de openlucht recreatieve bedrijven verder duurzaam af te dwingen en het gevaar van hervallen in de fouten van het verleden te vermijden. Zonder een degelijk uitgebouwde controle op het terrein zal het kampeerdecreet worden uitgehold en zonder nut voor de toeristische promotie worden.

Voorts zal er verder onderzoek gebeuren naar een oplossing voor de problematiek van de zwerfwagens en zal er, in samenwerking met de beroepssector, een imagocampagne voor de kampeersector worden georganiseerd.

3.4. Toegankelijkheid van de logiesverstrekkende bedrijven

Op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek 'Een toegankelijker toerisme in Vlaanderen? Probleemanalyse en mogelijke beleidsinstrumenten voor de logiessector' 2000, werd door Toerisme Vlaanderen in het voorjaar van 2001 een '**actieplan toegankelijkheid**' uitgewerkt. Dit actieplan omvat 5 grote pijlers:

1. financiële ondersteuning van de logiessector voor toegankelijkheidsaanpassingen met het oog op de realisatie van een inhaalbeweging op het vlak van de toegankelijkheid van de infrastructuur van de logiessector;
2. ontwikkeling van een label 'toegankelijkheid' met het oog op het verschaffen van betrouwbare informatie aan de gebruikers omtrent de toegankelijkheid van infrastructuur en de promotionele ondersteuning van diegenen die inspanningen doen op het vlak van toegankelijkheid;
3. sensibilisatie van de logiessector omtrent toegankelijkheid voor personen met een handicap opdat de logiessector zich zou bewust worden van het belang van 'toegankelijk

- toerisme voor allen' en de informatieverstrekking omtrent toegankelijkheidsnormen, wetgeving, label, premie...;
4. sensibilisatie van de toeristische sector rond dit thema (Toerisme Vlaanderen, provinciale en lokale toeristische diensten...) met het oog op de integratie van 'toegankelijk toerisme voor allen' in eigen producten en diensten en het afstemmen van initiatieven rond toegankelijkheid;
 5. informatieverstrekking aan de gebruikers (personen met een handicap).

3.4.1. Premiestelsel voor logiesverstrekende bedrijven

Het 'Besluit van de Vlaamse regering houdende de vaststelling van de voorwaarden waaronder premies kunnen worden toegekend voor het bouwen en moderniseren van logiesverstrekende bedrijven, in het bijzonder wat betreft de toegankelijkheid voor personen met een handicap' werd op 13 juli 2001 goedgekeurd door de Vlaamse regering.

Op basis van dit premiebesluit kunnen hotels die toegankelijkheidsaanpassingen willen doen, een premie verkrijgen van Toerisme Vlaanderen van 30% van de kostprijs van de aanpassingen, met een maximum van 56.000 Euro. Een voorafgaande toegankelijkheidsdoorlichting door een gespecialiseerd toegankelijkheidsadviesbureau is vereist – dit om te vermijden dat verkeerde investeringen gebeuren. Voor deze toegankelijkheidsdoorlichting kan men eveneens een premie krijgen van 70% van de kostprijs of maximum 900 euro.

Voor dit premiestelsel is in 2002 een budget voorzien van 495.787 EUR (20.000.000 BEF). Najaar 2001 werd gestart met de bekendmaking van het premiebesluit via verschillende publicaties. Verder werden twee infonamiddagen georganiseerd voor de logiesverstrekende bedrijven (zie ook sensibilisatie).

Toerisme Vlaanderen mocht tot op heden 4 premieaanvragen ontvangen:

Eén premieaanvraag van een logiesverstrekend bedrijf in de provincie West-Vlaanderen was onontvankelijk omdat de werken, waarvoor premie werd aangevraagd reeds waren uitgevoerd op het ogenblik van de aanvraag en er geen toegankelijkheidsadvies, noch een haalbaarheidsstudie kon worden voorgelegd.

Drie premieaanvragen zijn onvolledig. De ontbrekende documenten, die bij de aanvraag dienen gevoegd, werden schriftelijk opgevraagd. De verplichte toegankelijkheidsdoorlichting werd uitgevoerd en is betoelaagbaar op basis van de in te dienen facturen. Indien de werken effectief worden uitgevoerd conform het toegankelijkheidsadvies, dan komen zij in aanmerking voor betoelaging.

Het betreft twee logiesverstrekende bedrijven in de provincie Antwerpen en een logiesverstrekend bedrijf in de provincie Vlaams Brabant.

Vanwege de door Toerisme Vlaanderen geselecteerde adviesbureaus werden nog twee toegankelijkheidsstudies ontvangen, uitgevoerd voor bedrijven in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant. Voorsnog werd door de betreffende bedrijven geen premieaanvraag ingediend. Mogelijks zijn er nog bedrijven die een toegankelijkheidsstudie hebben besteld bij de adviesbureaus zonder het medeweten van Toerisme Vlaanderen.

Daar nog geen enkele premieaanvraag volledig is, kon tot op heden geen premie worden toegekend.

3.4.2. Ontwikkeling van een label ‘toegankelijkheid’

Met het oog op de ontwikkeling van een **label toegankelijkheid**, gesteund op duidelijke criteria en gecontroleerd, werd in mei 2001 opdracht gegeven tot het uitvoeren van een studie hieromtrent. De studie omvat 2 delen, namelijk:

- de ontwikkelingen op Europees vlak in kaart brengen op het vlak van labeling en van toegankelijkheidscriteria. Dit eerste gedeelte ‘Tourist Accommodation Accessibility Schemes in Europe’ werd gepresenteerd op de Europese ministerconferentie ‘Tourism for All’ in Brugge op 1 en 2 juli 2001. Uit de studie blijkt dat er een brede waaier aan labels en criteria in Europa gehanteerd worden, wat zorgt voor heel wat onduidelijkheid bij de gebruiker. Er is duidelijk nood aan afstemming op Europees vlak.
- in het tweede gedeelte worden ‘best practices’ in Europa verder onderzocht en contacten gelegd. Dit met het oog op het ontwikkelen van een label toegankelijkheid in Vlaanderen, dat zoveel mogelijk ingebed is in een Europees kader. Verder overleg met een aantal Europese landen – alsook Brussel, Wallonië, en de Duitstalige gemeenschap – over een gemeenschappelijk label is gepland in het najaar 2002.

3.4.3. Sensibilisatie van de toeristische sector

De sensibilisatie en informatieverschaffing omtrent het actieplan en het premiebesluit gebeuren via gerichte mailings en persberichten (o.a. het speciale nummer van het Infoblad van Toerisme Vlaanderen ‘Toerisme voor allen’).

In november 2001 werden 2 infodagen georganiseerd voor de logiesverstreckende bedrijven en diensten voor toerisme. Op de agenda stonden volgende thema’s: belang van de doelgroep, algemene toegankelijkheidsproblematiek (goede voorbeelden en hinderpalen, design for all), het actieplan toegankelijkheid van Toerisme Vlaanderen, het premiestelsel, toegankelijkheidsvereisten, het onthaal van personen met een handicap.

Verder worden in november 2002 vormingssessies gepland rond het thema ‘klantvriendelijk onthaal van personen met een handicap’. Deze cursus richt zich naar logiesverstrekkers en diensten voor toerisme. De cursus duurt 1 dag en wordt op drie verschillende locaties in Vlaanderen georganiseerd.

Aansluitend op deze cursussen wordt een informatieve folder ontwikkeld rond hetzelfde thema, bedoeld om een ruime verspreiding te krijgen binnen de toeristische sector.

3.4.4. Informatieverschaffing aan de gebruiker

Om op een gecentraliseerde manier informatie te kunnen verschaffen aan de gebruikers omtrent de toegankelijkheid van toeristische infrastructuur, werd beslist om een **‘infopunt toegankelijk reizen’** op te richten. Hierbij wordt ook ingegaan op de resolutie van het Vlaams Parlement (feb. 2001), waarin Toerisme Vlaanderen belast wordt met het oprichten van een aanspreekpunt voor personen met een handicap met vragen over toegankelijk toerisme, het verzamelen van informatie en verspreiden van het aanbod van toegankelijk toerisme.

Het ‘Infopunt Toegankelijk Reizen’ is vanaf 1 maart 2002 operationeel. Toerisme Vlaanderen werkt voor de invulling van het Infopunt samen met vzw ’t Kruispunt, vzw Vakantie bureau

KVG, vzw Toegankelijkheidsbureau en de Vlaamse Federatie van Gehandicapten. Elke organisatie beschikt over specifieke expertise in dit domein. Met een bundeling van de krachten is het de bedoeling om een betere dienstverlening te kunnen aanbieden. Iedereen kan bij het Infopunt terecht voor informatie over de toegankelijkheid van toeristische infrastructuur (logies, attracties, musea, transport...) in binnen- en buitenland. Het Infopunt gaat pro-actief op zoek naar betrouwbare informatie en bundelt deze informatie. Te bereiken alle werkdagen van 10u tot 16u, per telefoon (070/233.051), per e-mail (info@toegankelijkreizen.be). Ook een bezoekje ter plaatse kan: A. Goemarelei 66, 2018 Antwerpen of Kroonstraat 48, 1750 Lennik.

Andere activiteiten van het Infopunt:

- aanwezigheid met een stand op het Vakantiesalon in Brussel (maart 2002)
- uitgave van de 'Gids voor toegankelijk reizen'
- website 'www.toegankelijkreizen.be' is in ontwikkeling en zal in het najaar 2002 klaar zijn.
- financiële participatie van Toerisme Vlaanderen aan de gids 'Toerisme in België voor personen met een handicap', een uitgave van Touring-Lannoo, verschenen september 2002.

De gids stelt 50 uitgewerkte reistrajecten in België voor, met gecontroleerde informatie over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van talrijke bezienswaardigheden en attracties, hotelletjes en restaurants. Informatie voor wie – zonder beperkingen – een dag of een weekendje weg wil in eigen land.

- Gepland vanaf najaar 2002: participatie aan het Libretto-Interregproject. Dit project omvat o.a. de ontwikkeling van een toegankelijkheidsdatabank en het doorlichten van (o.a. toeristische) infrastructuur in het projectgebied op basis van uniforme criteria. Concreet zullen voor Toerisme Vlaanderen 100 logiesaccommodaties worden doorgelicht op toegankelijkheid.

De toegankelijkheidsdatabank zal gelinkt worden aan de productdatabank van Toerisme Vlaanderen, waardoor deze toegankelijkheidsinformatie ook beschikbaar zal zijn voor alle diensten voor toerisme in Vlaanderen. De toerist zal deze informatie kunnen raadplegen via de website van Toerisme Vlaanderen.

Het Interregproject loopt tot en met 2004.

3.4.5. Actieplan toegankelijkheid

Voor 2003 staat de verdere uitvoering van het actieplan toegankelijkheid op het programma met de nadruk op:

- actualisatie van het actieplan op basis van de ervaringen van vorig jaar en nieuwe ontwikkelingen;
- verdere uitbouw van het Infopunt Toegankelijk Reizen met de nadruk op pro-actieve informatie-inzameling, sensibilisatie en netwerkvorming met profit en non profit-sector;
- integreren van toegankelijkheidsinformatie in de reguliere kanalen van Toerisme Vlaanderen (diensten voor toerisme, website) – via de productdatabank;
- Verder doorlichten van toeristische infrastructuur om op de informatiebehoeften te kunnen inspelen.

4. Programmalijs Ruimte voor Toerisme en Recreatie

4.1. Duurzaam toerisme

Duurzaam toerisme is toerisme dat een goede verstandhouding tussen gast en gastheer inhoudt en waarbij het behoud van het economische, ecologische, culturele en sociale evenwicht voorop staat.

Volgende actoren zijn hierbij betrokken: de toerist, de toeristische en recreatieve sector, de ontvangende regio en de toeristische overheden en de lokale bevolking.

De uitgangspunten voor duurzaam toerisme kunnen als volgt geformuleerd worden: er is respect voor de lokale cultuur, een goede verstandhouding en samenspraak met de bevolking, de lokale bevolking genereert sociale en economische voordelen uit het toerisme, het ecologisch evenwicht wordt niet verstoord, natuur en milieu vinden baat bij het toerisme.

De toeristische industrie

De toeristische industrie is een complexe en competitieve industrie die in grote mate afhankelijk is van andere industrietakken en met zeer kleine winstmarges werkt (1 à 2%). Deze factoren beletten in bepaalde gevallen het ontwikkelen van visie en kennis om te werken aan duurzaamheid.

Nochtans groeit ook binnen de toeristische industrie het bewustzijn dat duurzaamheid mogelijkheden biedt, zoniet een noodzaak is voor het bestaan van het toerisme zelf. Het op peil houden van de kwaliteit van de bestemming en het toeristisch aanbod is voor de toeristische industrie een noodzaak, duurzaamheid biedt hiervoor de aangewezen uitgangspunten. Kwaliteit behelst dan zowel kwaliteit van de leefomgeving, de natuur en het milieu, als kwaliteit van loon- en arbeidsvoorwaarden van werknemers, en respect voor de lokale bevolking.

De consument

Het concept 'Duurzaam Toerisme' is voor de gemiddelde consument (nog) geen verkoopsargument.

Wat voor de consument wel belangrijk is, is de kwaliteit van het product. Comfort, zekerheid, gezondheid en kwaliteit zijn verkoopsargumenten die het verschil kunnen maken.

Ook de belevingswaarde van de reiservaring is een steeds belangrijker argument voor de toerist. Consumenten zoeken een positieve beleving en steeds vaker een authentieke ervaring. Ook hier geldt dus dat het koppelen van duurzaamheid aan kwaliteit en authenticiteit een belangrijke troef is.

De maatschappelijke organisaties

Tot hiertoe hebben slechts een beperkt aantal organisaties in Vlaanderen zich met het thema duurzaam toerisme bezig gehouden. De meeste organisaties die werken rond duurzaamheid, milieu- en natuureducatie, enz. doen dit slechts zijdelings rond duurzaam toerisme.

In de bewustwording over duurzame ontwikkeling -ook in het toerisme- spelen niet-gouvernementele organisaties een belangrijke informerende en sensibiliserende rol, en kunnen zij tevens een rol spelen in het creëren van transparantie.

Een samenwerking tussen de maatschappelijke organisaties, de toeristische industrie en de overheid is dan ook meer dan wenselijk.

De overheid

In 2002, het Internationaal Jaar van het Ecotoerisme, werden twee belangrijke beleidsacties gestart. Enerzijds werd een Infopunt Duurzaam Toerisme opgericht, daarnaast werd gestart met een overlegplatform Duurzaam Toerisme.

De oprichting van het ‘Infopunt duurzaam Toerisme’.

Het Infopunt Duurzaam Toerisme heeft als opdracht een actieve rol te spelen op vlak van informatie, sensibilisering en vorming van de consument, de toeristische en recreatieve sector, de opleiders in het toerismeonderwijs en als adviesorgaan op te treden voor de toeristische overheden.

Het Infopunt ging van start in januari 2002 en begon aan zijn ‘publieke leven’ in juni 2002. Twee organisaties met een ruime kennis elk op hun terrein werken samen binnen het Infopunt. Dit zijn Wegwijzer vzw uit Brugge, die een ruime ervaring heeft op vlak van duurzaam reizen en informatieverschaffing aan het publiek over reizen. Daarnaast brengt WES Onderzoek & Advies zijn kennis en ervaring in met betrekking tot vorming en werkte WES een web-site uit.

Het Infopunt is zowel virtueel toegankelijk via de web-site www.duurzaamtoerisme.be, als fysisch op de locaties van Wegwijzer te Brugge voor wat secretariaat en bibliotheek betreft en in de bibliotheek van WES.

De opdrachten van het Infopunt Duurzaam Toerisme zijn:

1. Het bundelen van informatie over duurzaam toerisme en deze ter beschikking stellen van alle actoren, waaronder de toeristische industrie, opleidings- en vormingsinstellingen, NGO's, het beleid en de consument.

Concrete acties: tussen juni en september 2002 heeft het infopunt een uitgebreide bibliotheek samengesteld met meer dan 400 bronnen uit binnen- en buitenland en werden er een 100-tal vragen naar informatie beantwoord via telefoon of elektronisch. Het infopunt ging in op vragen naar bezoeken, lezingen of voorstellingen van 8 scholen. De website telde tot begin september 524 gebruikers, exclusief de direct betrokken projectpartners, die gemiddeld twee bezoeken aan de site brachten.

2. Het ontwikkelen van deskundigheid en het bundelen van krachten hiervoor.

Concrete acties: het Infopunt woonde 4 conferenties bij, nl. de Groeneveld VI conferentie in Breda, de workshop ‘Sustainability in Tourism’ in Londen, de virtuele conferentie van World Ecotourism Summit in Quebec en de ‘European efforts concerning tourism’ in Brussel. Aan de netwerkvorming werd permanent gewerkt door directe mailings voor verschillende doelgroepen, het opzetten van activiteiten met derden en het bezoeken van organisaties die werken rond duurzaam toerisme en via de website. Het Infopunt leverde tevens een 5-tal beleidsadviezen af.

3. Het opzetten van sensibiliserings- en vormingsinitiatieven voor de reiziger, de toeristische industrie en het onderwijs, onder meer het sensibiliseren van de opleidingen toerisme in

het secundair onderwijs en de hogescholen inzake de noodzaak om het duurzaam toerisme-concept te integreren in de opleidingen en leerplannen, via het infopunt duurzaam toerisme.

Concrete acties:

- Š Postkaartenactie: tijdens de zomermaanden zijn 65.000 postkaarten gratis verspreid aan de Vlaamse kust. Het doel van deze actie was een breed publiek op een toegankelijke en ongedwongen manier te informeren over de oprichting van het Infopunt en tezelfdertijd een boodschap rond duurzaam toerisme mee te geven. Er werd gekozen voor de postkaart omdat het een veelgebruikt communicatiemiddel is en past binnen de vrijetijdscultuur van het toerisme. Als illustratie werd gekozen voor een set van vier tekeningen die op een ludieke manier telkens een ecologisch facet van duurzaam toerisme uitbeelden. (toerisme en openbaar vervoer, toerisme en natuurbescherming, vormen van zachte recreatie, toerisme en respect voor mens en milieu).
- Š Voorbereiding van twee seminars over duurzaam toerisme in oktober 2002. Eén seminarie wordt georganiseerd voor de logiesverstrekkers, waarbij de nadruk zal gelegd worden op het belang van duurzaam toerisme voor de logiesverstrekkende sector en het rechtstreekse nut dat er kan uit volgen. Hiertoe worden enkele cases gepresenteerd van logiesverstrekkers in Vlaanderen en het buitenland. Een tweede seminarie wordt georganiseerd voor leerkrachten uit het secundair en hoger onderwijs toerisme. Ook hier is het rechtstreekse nut voor de deelnemers aan het seminarie het uitgangspunt, onder de vorm van concrete informatie en documentatie die als lesmateriaal kan gehanteerd worden.

4. Een actieve rol spelen in de ondersteuning van een platform duurzaam toerisme.

De oprichting van een Platform Duurzaam Toerisme.

Het Platform Duurzaam Toerisme werd opgericht in september 2002 om een dialoog tussen de toeristische sector, de toeristische organisaties en het beleid op te zetten. Hierbij wordt gezocht naar een consensus over prioritaire actieterreinen en methoden voor het implementeren van de principes van duurzame ontwikkeling in het toerisme.

De taken van het Platform kunnen erin bestaan in overleg met en op aangeven van de sector maatregelen in functie van duurzame ontwikkeling in het toerisme voor te stellen en positieve acties te ontwikkelen.

Volgende acties liggen voor ter bespreking:

- Het ontwikkelen van een voorstel tot charter voor het duurzaam toerisme;
- Het overleg over de ontwikkeling van een actieplan duurzaam toerisme;
- Voorstellen voor positieve acties en goede praktijken inzake duurzaam toerisme;
- Het overleg over de ontwikkeling en implementatie van indicatoren voor een duurzaam toerisme en het uitbouwen van een monitoringfunctie.

Bij de samenstelling van het Platform Duurzaam Toerisme werd gezocht naar een brede vertegenwoordiging van de toeristische sector en de organisaties die actief zijn in het kader van duurzame ontwikkeling.

In een voorbereidende fase werden volgende organisaties uitgenodigd om hun visie te geven op hun mogelijke inbreng in het Platform Duurzaam Toerisme:

- Vertegenwoordigers van de toeristische industrie, waaronder reisbureaus en reisorganisatoren, openlucht recreatieve bedrijven en de logiessector;
- Overheden en niet gouvernementele organisaties actief op het terrein van duurzame ontwikkeling en duurzaam toerisme;
- Toerisme Vlaanderen en het Infopunt Duurzaam Toerisme.

Het Infopunt Duurzaam Toerisme staat in voor de inhoudelijke en administratieve ondersteuning van het Platform Duurzaam Toerisme.

4.2. Onderzoek naar utilitaire toeristische bewegwijzering

De huidige wetgeving omtrent utilitaire toeristische bewegwijzering is grondig in kaart gebracht. Met het oog op het formuleren van voorstellen ter optimalisering van deze toeristische bewegwijzering werd in 2001 een studieopdracht toegewezen. De studie werd begeleid door een werkgroep, bestaande uit medewerkers van het ministerie van Verkeerswezen, het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - afdeling Wegen en Verkeer, Toerisme Vlaanderen en ons kabinet.

In 2002 werd de studie afgewerkt. Het eerste onderzoek beoogt op een aanschouwelijke manier een inventaris te maken van de bestaande situatie omtrent utilitaire toeristische bewegwijzering in Vlaanderen en buurlanden. Voortvloeiend uit een vergelijking van de resultaten in Vlaanderen en de buurlanden zullen in 2003 adviezen geformuleerd worden voor een optimalisering van de utilitaire toeristische bewegwijzering in Vlaanderen.

5. Programmalijn Toerisme voor Allen

5.1. Het decreet Toerisme voor Allen en de uitvoeringsbesluiten

Het gehele beleidsplan wordt verankerd in een nieuw decreet 'Toerisme voor allen' en in bijhorende uitvoeringsbesluiten. Dit nieuwe decreet beantwoordt aan de huidige behoeften en noden van specifieke groepen in onze samenleving waarvoor het op vakantie gaan nog geen evidentie is. Anderzijds wordt werk gemaakt van een actualisatie van bestaande vormen van sociaal toerisme.

Mits te voldoen aan de doelstellingen van “Toerisme voor Allen” en aan de specifieke voorwaarden:

- kan een verblijf in aanmerking komen voor een rechtstreekse vergunning als verblijf “Toerisme voor Allen”;
- kunnen organisaties die vakanties voor personen in armoede organiseren voor hun werking ondersteund worden;
- kunnen nieuwe vormen van ondersteuningspunten van start gaan;
- worden de nieuwe kerntaken van Toerisme Vlaanderen duidelijk gesteld.

Toerisme Vlaanderen maakt reeds werk van de realisatie van de niet decretaal gebonden initiatieven uit het projectplan “Toerisme voor Allen”, met name het steunpunt vakantieparticipatie, de sensibilisering van de bestaande sector sociaal toerisme en maatregelen ten gunste van het jeugdtoerisme.

5.2. Het Steunpunt Vakantieparticipatie

Vanaf mei 2001 werd een **Steunpunt Vakantieparticipatie** binnen Toerisme Vlaanderen opgericht dat de taak heeft om:

- een steun- en aanspreekpunt te zijn voor opstaporganisaties;
- een databank samen te stellen;
- een overlegplatform te zijn voor sturing en evaluatie van de genomen initiatieven
- een reglementair kader op te stellen.

Sinds de oprichting van “het steunpunt voor vakantieparticipatie” bij Toerisme Vlaanderen is er vanuit het steunpunt verder gewerkt aan:

1. Motivatie, overleg met en vorming van alle betrokken partijen

In totaal werden ongeveer 65 vakantiecentra voor sociaal toerisme en 16 vakantieorganisaties bezocht. Tijdens deze bezoeken werd er onderzocht hoe toegankelijk de vakantiemogelijkheden waren voor personen met een laag inkomen. Achteraf werd gezocht naar oplossingen en de meeste toonden zich bereid om in de toekomst samen te werken met het steunpunt. Ongeveer 80 organisaties die personen in armoede begeleiden (OCMW's, thuisbegeleiding, JAC's, buurtcentra in achtergestelde wijken, dagcentra, MPI's...) namen deel aan diverse infodagen waar ze gemotiveerd werden om de doelgroep wegwijs te maken in de vakantiemogelijkheden. Tevens werd er overleg gepleegd met 25 verenigingen waar armen het woord nemen.

2. Financiële ondersteuning van organisaties die vakantie organiseren voor personen die in armoede leven in 2002

Tijdens de zomer 2002 werd er aan 12 opstaporganisaties (dit zijn verenigingen die het organiseren van vakanties voor personen die in armoede leven, als hoofddoel hebben), voor 122 335 euro subsidies toegekend, voor 1560 personen verspreid over 48 vakanties in binnen- en buitenland.

Dit bedrag wordt besteed aan de terugbetaling van 75% van de verblijfs-, vervoers-, animatie- en verzekeringskosten.

Tegenover 2001 is dit het dubbel (750 personen in 2001) van de mensen die via dit forum bereikt werden.

3. Vakanties via bemiddeling van het steunpunt

Via het uitbouwen van een databank met een vakantieaanbod voor bijzondere doelgroepen zijn er vanaf maart 2002 488 mensen via speciale aanbiedingen van 55 vakantiecentra op vakantie kunnen gaan. Dit mede door de samenwerking van 46 begeleidingsdiensten voor personen die in armoede leven. Het aantal vakantiegangers dat langs deze weg een aangepaste vakantiebestemming vindt, groeit nog iedere dag.

4. Proefprojecten en nieuwe initiatieven

In 2002 is er in samenwerking met de Duitstalige Gemeenschap een eerste concreet vakantieproject te Eupen doorgegaan voor 10 jongeren. Andere initiatieven zijn Beachfunvakantie voor kansarme jongeren door Sporta en vzw Kindergeluk. De Vlaamse Jeugdherbergcentrale organiseert een verblijf met animatie voor 60 personen te Bokrijk. Tenslotte overwegen de grote mutualiteiten om hun vakantieaanbod voor leden toegankelijker te maken voor personen met een laag inkomen en hun kinderen.

5. Bekendmaking en promotie

Via onder meer folders, een semesteriele nieuwsbrief en infodagen worden mensen uit de hulpverlening, de doelgroep zelf en de toeristische sector bewust gemaakt van deze nieuwe maatregelen.

6. Verdere plannen voor het Steunpunt

Om de verdere samenwerking met de verschillende organisaties te versterken en om vanuit het steunpunt op structurele wijze verder te kunnen werken, worden volgende zaken gepland voor 2003:

Š Netwerkgroepsvakanties.

De verenigingen die groepsvakanties organiseren zullen onderling meer samenwerken, met als doel ervaringen uitwisselen en praktische afspraken maken.

Š Grote bijeenkomsten.

Eén keer per jaar wordt een evaluatiemoment georganiseerd waarop de resultaten van de voorbije periode kunnen vastgesteld worden en ervaringen kunnen uitgewisseld worden.

Dit kan leiden tot verdere diepgaande ontwikkelingen voor het Steunpunt.

5.3. De doelgroep jeugd

Binnen het beleidsplan Toerisme voor Allen neemt de doelgroep jeugd een bijzondere plaats in, in het bijzonder voor het op punt stellen van de jeugdlogies-infrastructuur. Binnen het ontwerpdecreet Toerisme voor Allen worden bijzondere maatregelen voorzien om de basisnormen voor deze logiessector te realiseren op het vlak van hygiëne, sanitair en brandveiligheid.

Ter uitvoering van het beleidsplan Toerisme voor Allen wordt in Meseu een thematisch jeugdverblijfcentrum uitgebouwd en wordt in Antwerpen een nieuwe, goed gesitueerde jeugdherberg gebouwd.

Voor de doelgroep van het internationale jeugdtoerisme is er een specifieke aanpak nodig op het vlak van toeristische marketing. Jeugdtoerisme is een groeiende sector binnen het toerisme, investeren in jeugdtoerisme is investeren in de toekomst. Dit gebeurt d.m.v. de opstelling van een geïntegreerd actieplan.

6. Programmalijs Projectontwikkeling

6.1. Het Kustactieplan 2000-2004

Basisallocatie 60.01: subsidies voor investeringen in kusttoerisme (in duizend Euro)

	1999	2000	2001	2002	2003
GVK	2.536	2.563	2.603	2.642	2.682
GOK	2.514	3.966	4.893	4.383	3.357

Nadat in art. 24 van het decreet van 30 juni 2000 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2000 de doelstellingen van het nieuwe Kustactieplan werden bepaald, stelde de Vlaamse regering bij besluit van 8 december 2000 de nadere regels vast betreffende de subsidieverlening voor projecten in het kader van het Kustactieplan.

De projecten begroting 2000 werden vermeld in de beleidsbrief 2002.

Voor de begroting 2001 werden volgende 8 projecten weerhouden (MB van 14 november 2001):

- | | |
|---|---------------------|
| 1) afvalcommunicatie aan de kust | (10 miljoen bef) |
| 2) projectmanagement IJzermonding Nieuwpoort – eerste fase | (9,1 miljoen bef) |
| 3) permanent meetsysteem voor het dagtoerisme aan de kust | (5,28 miljoen bef) |
| 4) toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid kusttram eerste fase | (29,32 miljoen bef) |
| 5) kun(s)t 2003 beaufort | (30 miljoen bef) |
| 6) veiligheid en kustinformatie | (7,2 miljoen bef) |
| 7) de kust toegankelijk voor iedereen | (8 miljoen bef) |
| 8) zomerzoem – eerste fase | (6,1 miljoen bef) |

Voor de begroting 2002 betreft het volgende projecten:

- MB van 7 juni 2002;

1) (toeristische) bewegwijzering aan en naar de kust	(16.352 euro)
2) website kust	(377.166 euro)
- MB van 6 augustus 2002:

3) renovatie Graaf Jansdijk en omgeving in de Zeebrugse vismijnwijk 1 ^e fase	(1.487.361 euro)
4) goudkust	(400.000 euro)
5) fine-tuning marketing kust	(108.000 euro)
6) kustredding	(128.120 euro)
7) medefinanciering aankoop nieuwe reddingsboot	(125.000 euro)

De kredieten 2000, 2001 en 2002 werden volledig benomen.

Voor het begrotingsjaar 2003 kunnen tot 30 juni 2003 bij de minister bevoegd voor toerisme projectvoorstellen worden ingediend conform voormeld besluit van 8 december 2000.

6.2. Publiek-private samenwerking

In uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord opteerden we ervoor ook op het vlak van het toerisme zoveel mogelijk gebruik te maken van publiek - private samenwerkingsverbanden (PPS).

PPS kan nieuwe perspectieven openen en de doelmatigheid van het toeristisch beleid verbeteren. Immers in de strategische toeristische regioplannen worden niet enkel infrastructurele projecten voorgesteld, bij sommige ingediende projecten vraagt men naar een geïntegreerde aanpak van infrastructuur, projectontwikkeling en promotie.

Toerisme Vlaanderen speelt een actievere rol in de totstandkoming van toeristische projecten in Vlaanderen. Op dit ogenblik vormen de Limburgse hefboomprojecten goedgekeurd in het Limburgplan de belangrijkste initiatieven.

Toerisme Vlaanderen zal voortaan kunnen mede-participeren in studiesyndicaten en projectontwikkeling. Een nieuw decreet houdende de ondersteuning van toeristische projecten wordt voorbereid om in het Vlaams parlement neergelegd te worden in 2003. Toerisme Vlaanderen deed hierbij de nodige voorstellen, die momenteel aan de beleidslijnen worden getoetst.

6.3. De financiële ondersteuning van toeristisch-recreatieve projecten

Om tegemoet te komen aan de doelstellingen uit de beleidsnota werden de werkzaamheden opgestart voor het uitwerken van een decreet houdende de erkenning van strategisch toeristisch-recreatieve plannen en de ondersteuning van toeristisch-recreatieve projecten. De aanzet voor de opmaak van een nieuw decreet volgt mede uit de beperkingen die ondervonden worden bij het hanteren van het huidige koninklijk besluit van 1967 op de toeristische uitrusting. Belangrijkste uitgangspunt in het nieuw decreet is de kadering van projecten in strategische toeristisch – recreatieve (regio)planning, hierna genoemd strategische planning.

Strategisch planning biedt vele voordelen: het verbreedt het draagvlak voor de toeristische ontwikkeling in het algemeen en voor concrete initiatieven in het bijzonder, het concentreert de middelen zodat onwerkzame versnippering wordt vermeden, het verhoogt de efficiëntie bij de realisatie van de plannen en het vertolkt een toeristische visie ten opzichte van andere beleidsdomeinen.

Nu reeds integreert Toerisme Vlaanderen het instrument van de strategische planning in haar werking omtrent projectontwikkeling. Volgens een vast kader en een vaste procedure ondersteunt ze de strategische planningsprocedure door een financiële bijdrage in de externe begeleiding met betrekking tot het planningsproces of in de inhoudelijke ondersteuning door derden, afhankelijk van de leemten in de organisatie.

In de loop van 2001 en 2002 werkte Toerisme Vlaanderen mee aan de strategische plannen voor de Kust en voor de Antwerpse Kempen en stelde zij telkens financiële middelen voor externe begeleiding ter beschikking. Naar alle verwachting zal in 2003 ondersteuning geboden worden aan het Strategisch Plan Vlaamse Ardennen, het Strategisch Plan Mechelen en het Strategisch Plan Leiestreek.

In afwachting van het nieuwe decreet werd het koninklijk besluit van 14 februari 1967 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden van de subsidies door de Staat verleend voor de ontwikkeling van de toeristische uitrusting gewijzigd (besluit van de Vlaamse regering van 15 juli 2002). Het koninklijk besluit behoefde een dringende actualisatie om te kunnen

inspelen op de huidige context waarin de financiering van projecten zich voordoet. Het gaat dan in de eerste plaats om de cofinanciering van projecten in het kader van de Europese steunprogramma's 2000-2006 en om de projectontwikkeling in publiekprivate samenwerkingsverbanden. Daarnaast drong een indexering van het subsidiebedrag, vanaf dewelke een hypotheekwaarborg dient afgesloten te worden door de subsidieaanvrager, zich op. Ook de procedure werd aangepast zodanig dat vraag en aanbod beter op elkaar kunnen inspelen, bij voorbeeld door het inspelen op bepaalde thema's (via themaoproepen).

6.4. Nabijheidsdiensten toerisme

Op basis van art. 79quater van het besluit meerwaardeneconomie¹ werd op 19 december 2001 een projectoproep gelanceerd voor de ontwikkeling van nabijheidsdiensten in het toerisme. Eveneens werd een ministerieel uitvoeringsbesluit² goedgekeurd dat de modaliteiten van de financiering van deze voorbeeldprojecten vastlegde. De meerwaardeneconomie staat voor een economie die zowel maatschappelijke, ecologische, sociale als economische doelstellingen integreert. Een onderdeel van dit programma hield de mogelijkheid in om voorbeeldprojecten op te starten voor het ontwikkelen van nabijheidsdiensten in het toerisme.

Projecten die in aanmerking konden komen bevatten onder meer:

- š de verbetering van de veiligheid;
- š de verbetering van de toegankelijkheid;
- š het bevorderen van een milieuvriendelijk toerisme, waaronder:
 - de afvalproblematiek zoals sortering, recycling en compostering;
 - het energiegebruik zoals het bevorderen en uitvoeren van energiebesparende maatregelen;
 - het watergebruik zoals het reinigen van afvalwaters, het herbruiken van gereinigd afvalwater, het gebruik van regenwater, het bevorderen van waterbesparende maatregelen;
 - het gebruik van milieuvriendelijke producten;
- š het behoud en de herwaardering van landschappen en monumenten in recreatief medegebruik en van recreatiegebieden;
- š de kwaliteitsverbetering en het onderhoud van de algemene toeristische infrastructuur, waaronder in het bijzonder fiets- en wandelpaden;
- š het bewaren en opwaarderen van de natuurlijke kwaliteiten en het net houden van toeristische infrastructuur en recreatieve gebieden.

De projectfinanciering bedroeg maximum 250.000 EUR per project. De middelen werden vastgelegd op de begroting werkgelegenheid 2001.

Na de selectieprocedure konden op 1 april 2002 25 projecten opstarten, die samen 78 VTE tewerkstellingsplaatsen voor doelgroepwerknemers dienden te realiseren.

In juni hebben de projectadviseurs van de afdeling Tewerkstelling tijdens een bezoek ter plaatse kunnen vaststellen dat de meeste projecten hun engagementen voor bijkomende tewerkstellingen hadden vervuld. Ook tijdens de trefdag op 15 mei 2002 kwamen er veel positieve signalen over de voorbeeldprojecten.

¹ het besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaardeneconomie, gewijzigd op 6 juli 2001 en 7 december 2001.

² ministerieel besluit van 18 december 2002 houdende bepaling van de procedure tot erkenning, van de criteria en van de na te leven verbintenissen van voorbeeldprojecten in de toeristische sector.

Gezien het experimenteel karakter van de projecten werd er aanvankelijk slechts een korte financieringsperiode voorzien nl. tot 31 oktober 2002. Om echter een volledige evaluatie van de projecten te kunnen maken en daar de nodige gevolgen aan te verbinden, dringt een verlenging zich op. Minister Landuyt heeft dan ook een oproep gelanceerd voor eenmalige verlenging voor één jaar van de proefprojecten. Hiervoor wordt een bedrag van 1.812.036 euro vastgelegd.

7. Programmalijs Cultuur en Toerisme

Bezoekerscentra in de kunststeden

Het bezoekerscentrum in de kunststeden blijft als nieuw onthaalconcept prioritair op de agenda staan. In Brugge staat het ontwerp in de steigers zodat gehoopt wordt in 2003 te kunnen starten met de realisatie van dit project.

Ook de steden Antwerpen en Gent zijn vragende partij voor de realisatie van het concept. In 2002 hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met deze steden, ook in het kader van de ICT-projecten van Toerisme Vlaanderen. Van zodra er binnen de instelling personele capaciteit vrijkomt, zodat een projectcoördinator kan aangeduid worden, zullen de projecten opstarten.

Ondersteuning van de culturele topevenementen.

Toerisme Vlaanderen ondersteunt de toeristische aspecten van de culturele topevenementen in Vlaanderen. Dit betekent dat er financiële, logistieke en personele ondersteuning wordt verleend voor het uitvoeren van de marketing van het evenement.

De culturele hoogtepunten 2003 met impact op het toerisme zullen zich voornamelijk aan de kust bevinden. Daar zal, het jaar door, een cultureel drieluik plaats vinden waar zowel de talloze kustgangers als de cultuurfreaks hun gading kunnen vinden. Zowel de beeldende, literaire als muzikale kunsten komen aan bod.

De vzw Ku(n)st organiseert in samenwerking met het Museum voor Moderne Kunst in Oostende (PMMK) en de kustgemeenten een groots multidisciplinair kunstevenement, '2003 Beaufort: Kunst aan zee'. Dit project loopt van april tot september 2003.

Financiële middelen voor de programmatorische ondersteuning worden o.a. verworven via het Kustactieplan.

Onder de werktitel 'Literal' zullen, eveneens met de steun van het Kustactieplan (oorspronkelijke werktitel "goudkust"), literatuur en kunst zowel bestendig als tijdelijk onze Vlaamse kust inspireren via publicaties, animatie en evenementen.

Aldus zal het kustpubliek in contact treden met de parels van onze literatuur en worden terzelfder tijd stimuli gecreëerd die aanzetten tot lezen, reflectie en kunstbeleving.

8. Programmalijn E-Toerisme

In het strategisch plan toerisme 2000-2004 wordt de versnelde integratie van nieuwe IT- en telecommunicatietoepassingen in de toeristisch-recreatieve sector als een kritische succesfactor voor het beleid weerhouden. Vanaf het begrotingsjaar 2001 werd het budget voor ontwikkeling van ICT in belangrijke mate verhoogd, enerzijds voor de realisatie van het Strategisch Informatieplan, en anderzijds voor het verzekeren van de continuïteit van de IT-toepassingen bij Toerisme Vlaanderen en in het toeristische werkveld. Tevens werd de personeelsformatie binnen de ICT-afdeling grondig gewijzigd en uitgebreid.

In het kader van zijn Strategisch Informatieplan (SIP) startte Toerisme Vlaanderen in februari 2002 daarom met een nieuwe 'Productdatabank'. Het moet één centrale informatiebron voor toeristisch Vlaanderen worden, met een open architectuur zodat informatie uitgewisseld kan worden met reeds bestaande databanken van toeristische diensten, provincies, enz. De nieuwe productdatabank zal ook meer mogelijkheden bieden dan voorloper IST op het vlak van intelligentie, media-opslag, gebruiksgemak, flexibiliteit en toegankelijkheid.

Een nieuwe eerste versie van de consumentenwebsite van Toerisme Vlaanderen zal in een voorlopige versie opgeleverd worden in januari 2003. Het zal een volledig interactieve website worden, die rechtstreeks gevoed wordt door de data opgeslagen in de toeristische productdatabank.

Het project 'Dossierbeheer' is het tweede belangrijke deelproject dat specifiek voor de instelling en haar werking en voor de realisatie van een 1-loketfunctie voor toeristisch relevante onderwerpen een belangrijke stap voorwaarts zal betekenen. Dit project zal een dossier- en procesmatige verwerking van vergunningen, toekenning van premies en subsidies en directe investeringen toelaten. Dit project werd gegund in september 2002.

De twee deelprojecten Productdatabank en Dossierbeheer vragen de ganse duur van het projectproces een grote participatie en inbreng van diverse personeelsleden van binnen de instelling Toerisme Vlaanderen en van diverse externe doelgroepen te situeren binnen de toeristisch-recreatieve sector. Deze actieve participatie is een noodzakelijke randvoorwaarde voor het realiseren van beide deelprojecten. Vanuit het beleid worden deze processen dan ook nauwlettend gevolgd.

De producten die Toerisme Vlaanderen zal opleveren zullen ontegensprekelijk ook een belangrijke toegevoegde waarde kunnen leveren aan het project E-government van de Vlaamse regering. Zo wordt op het vlak van de toeristische productdatabank nauw samengewerkt met het Vlaams Cultuur Communicatiecentrum, dat in opdracht van de administratie cultuur en de bevoegde minister, de ontwikkeling van de cultuurdatabank coördineert.

9. Het institutioneel kader en de partners van het beleid

9.1. Toerisme Vlaanderen en Beter Bestuurlijk Beleid

Op 19 januari 2001 nam de Vlaamse regering een reeks beslissingen waarbij de basisprincipes voor de reorganisatie van het Vlaamse overheidsapparaat werden vastgelegd, evenals een leidraad voor de sectorale invulling. Voor het beleidsveld toerisme binnen het beleidsdomein economie, werkgelegenheid en toerisme werd een ad hoc werkgroep opgericht die in het najaar 2001 haar werkzaamheden afrondde en voor het beleidsveld toerisme 6 beleidsitems afbakende.

Op 14 december 2001 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het voorstel van sectorale invulling van voornoemd beleidsdomein. Intussen werd deze invulling ook door de stuurgroep geconsolideerd. Per 1 september 2002 startte de veranderingsmanager EWT zijn werkzaamheden met het oog op de realisatie van het veranderingsproces. Daarin zijn o.a. vervat: de oprichting per decreet van Toerisme Vlaanderen als verzelfstandigd agentschap (en dus de aanpassing van het bestaande decreet van 1998), een nieuw organogram en personeelskader.

9.2. Kerntakendebat

Als aanvulling van het Beter Bestuurlijk Beleid werd binnen het bevoegdheidspakket Economie, Werkgelegenheid en Toerisme voor het beleidsdomein toerisme het kerntakendebat gevoerd tussen de 3 beleidsniveaus.

Er werden 8 kerntaken afgebakend waarover door het Vlaamse, provinciale en lokale niveau de nodige afspraken werden voorgesteld.

Deze 8 kerntaken zijn:

- kwaliteitszorg
- toeristische recreatieve project- en productontwikkeling (investeringen)
- toerisme voor allen
- binnen- en buitenlandse marketing
- studie, onderzoek en planning
- duurzaam toerisme
- internationale contacten en aanwezigheid op internationale fora
- organisatie van de informatiserings- en communicatietechnologie.

De voorstellen werden geconsolideerd in de kerntaken van het volledige pakket EWT op 18 juni 2002 en zullen het voorwerp uitmaken van het globale akkoord dat terzake zal afgesloten worden tussen de 3 niveaus. In die zin vormen deze afspraken het kaderconvenant met voornoemde partners en de basis voor de uitwerking van verdere specifieke convenanten.

9.3. De Vlaamse Raad voor het Toerisme

De Vlaamse Raad voor het Toerisme bestaat momenteel uit 21 leden, vertegenwoordigers van de toeristische sectoren, aangeduid voor hun bijzondere deskundigheid en hun vertrouwdheid met de toeristische sector. Minister Landuyt wenst bij deze een erbetoon uit te spreken voor de in oktober 2002 overleden voorzitter van de Raad, de heer Fernand Peuteman.

Het mandaat van de Vlaamse Raad loopt af per 01/11 a.s. Er wordt tot wedersamenstelling overgegaan.

Sinds april 2002 beschikt de Vlaamse Raad voor het Toerisme over een eigen website. Op deze website kan men terecht voor algemene informatie over de Raad (taak, samenstelling, actuele opdrachten, ...) en het downloaden van adviezen die de Raad sinds 1999 heeft uitgebracht. <http://www.vlaanderen.be/vlaamseraadtoerisme>

De Raad bracht in 2001 en de eerste helft van 2002 volgende adviezen uit:

- Š Advies m.b.t. de inrichting van een Voortgezette Academische Opleiding Gediplomeerde in Aanvullende Studies Toerisme (GAS) en een Voortgezette Hogeschoolopleiding Toerisme. (VRTADV-01.01)
- Š Advies over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende de vaststelling van de voorwaarden waaronder premies kunnen worden toegekend voor het bouwen en moderniseren van logiesverstrekkennde bedrijven, in het bijzonder wat betreft de toegankelijkheid voor personen met een handicap. (VRTADV-01.02)
- Š Advies m.b.t. de inrichting van een Voortgezette Academische Opleiding Gediplomeerde in Aanvullende Studies Toerisme en een Voortgezette Hogeschoolopleiding Toerisme. (VRTADV-01.03)
- Š Advies m.b.t. het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 februari 1967 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden van de subsidies, door de Staat verleend voor de ontwikkeling van de toeristische uitrusting. (VRTADV-01.04)
- Š Advies m.b.t. het ontwerp van programmadecreet ter begeleiding van de begroting 2002, hoofdstuk toerisme – wijziging van het decreet van 30 mei 1985 betreffende de subsidiëring van de v.z.w. Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (VRTADV-01.05)
- Š Advies m.b.t. het ontwerp van programmadecreet ter begeleiding van de begroting 2002, artikelen 51 en 70. (VRTADV-01.05.1)
- Š Advies m.b.t. het vormingsaanbod voor volwassenen in de toeristische sector. (VRTADV-01.06)
- Š Advies m.b.t. het masterplan voor de kampeersector. (VRTADV-01.07)
- Š Spoedadvies m.b.t. het voorontwerp van decreet houdende vergunning van verblijven en erkenning van organisaties die een werking uitoefenen in het kader van 'Toerisme voor Allen'. (VRTADV-02.01)
- Š Spoedadvies m.b.t. het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 21 april 1965 houdende het statuut van de reisbureaus. (VRTADV-02.02)
- Š Spoedadvies m.b.t. het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 21 april 1965 houdende het statuut van de reisbureaus voor wat betreft de toepassing ervan op jeugdorganisaties, erkend door de Vlaamse Gemeenschap. (VRTADV-02.03)
- Š Spoedadvies m.b.t. het voorontwerp van decreet houdende de erkenning van gidsen en reisleiders. (VRTADV-02.04)
- Š Spoedadvies m.b.t. het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 januari 1988 tot vaststelling van de

specifieke brandveiligheidsnormen waaraan de logiesverstreckende bedrijven moeten voldoen. (VRTADV-02.05)

- š' Spoedadvies m.b.t. de impact van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking op de toeristische structuur in Vlaanderen. (VRTADV-02.06)
- š' Spoedadvies m.b.t. het ontwerpbesluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 februari 1967 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden van de subsidies, door de Staat verleend voor de ontwikkeling van de toeristische uitrusting. (VRTADV-02.07)

9.4. De Sectorcommissie Toerisme

In functie van de strategische doelstellingen van het toerismebeleid werd de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen gevraagd een sectorcommissie toerisme op te richten. In het najaar 2000 gaf de SERV op basis van een uitgebreide argumentennota een principieel akkoord en startte een interne bevraging binnen de diverse organisaties met betrekking tot de afbakening en de toegevoegde waarde van een sectorcommissie toerisme.

In maart 2001 was deze bevraging afgerond en werden met de SERV de modaliteiten van oprichting en werking van de Sectorcommissie Toerisme besproken.

De SERV finaliseerde een lijst met de vertegenwoordigers voor de Sectorcommissie Toerisme, voorgedragen door de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties. De oprichting werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 oktober 2001. De commissie werd op 31 oktober 2001 geïnstalleerd.

De sectorcommissie toerisme heeft een algemene bevoegdheid van studie, aanbeveling en advies over alle sociaal-economische aangelegenheden waarvoor Vlaanderen bevoegd is, en die tot de materie van 'Toerisme' behoren.

De sectorcommissie verleende in zijn eerste werkingsjaar op vraag van minister Landuyt volgende adviezen:

- š' advies betreffende de afbakening van de toeristische sector op basis van de Nace-bel nomenclatuur.
- š' advies over het voorontwerp van decreet houdende de erkenning van gidsen en reisleiders
- š' advies over de planning van de VDAB-beroepsopleidingen

9.5. Het Steunpunt Toerisme en Recreatie

Op 8 maart 2002 keurde de Vlaamse regering de oprichting van een Steunpunt Toerisme en Recreatie goed. Dit steunpunt zal fungeren als een onderzoeks- en informatiecentrum voor toeristisch-recreatieve vraagstukken. Het dient een beleidsondersteunend onderzoeksprogramma uit te bouwen dat de beleidsvoorbereiding en -evaluatie op het gebied van toerisme en recreatie zal versterken. De opdracht werd toevertrouwd aan een onderzoeksteam dat is opgericht in de schoot van de KU Leuven en onder leiding staat van Prof. Dr. Myriam Verbeke.

In de ontwikkeling van een beleidsinstrumentarium, i.e. een Management Support System (MSS), staat de opdracht van dataverzameling, dataverwerking en – interpretatie centraal. Deze kerntaak van dataprocessing zal worden voorbereid door een methodologische studie en evaluatie van: indicatoren, meetmethoden en – instrumenten en een ontwerp voor de opbouw

van databestanden. Afstemming van deze databestanden op bestaande nationale (NIS) en internationale statistieken (TSA) vormen een belangrijke doelstelling. Voor de data-analyse zal beroep worden gedaan op de inzichten en ervaring van het toeristisch werkveld. De uiteindelijke terugkoppeling van de resultaten van dataverzameling – en verwerking naar de actoren in het toeristisch veld zal bijdragen tot de professionalisering van de sector. Daartoe dient het steunpunt een systeem van longitudinale metingen te implementeren.

Concrete taken omvatten derhalve:

- het opzetten van methodologie inzake gegevensverzameling van aanbod- en vraagkant
- de standaardisatie van de analyse van gegevens
- het leveren van resultaten voor een set van kengetallen en het opzetten van een feedback systeem voor leveranciers van gegevens met als doel deze te motiveren tot het leveren van kwaliteitsvolle gegevens en hen de mogelijkheid te bieden om de individuele bedrijfspositie te bepalen
- het opstellen van een reeks beleidsindicatoren inzake toerisme en recreatie en periodiek aanleveren van de resultaten
- het opzetten van beheer- en exploitatiesysteem met betrekking tot verzamelde basisgegevens gedifferentieerd naar gebruikers. Onder gebruikers wordt het publiek in het algemeen, de toeristisch-recreatieve bedrijven, institutionele gebruikers zoals Toerisme Vlaanderen, de Vlaamse Raad voor Toerisme, de Sectorcommissie Toerisme van de SERV, het Vlaams Parlement, lokale besturen en provinciale besturen en diverse beroepsorganisatie verstaan.
- het opzetten van een virtueel en fysiek documentatiecentrum

Naarmate aan bovenvermelde taken uitvoering wordt gegeven zal het steunpunt zich toespitsen op:

- probleemgericht wetenschappelijk onderzoek
- verstrekken van adviezen met betrekking tot de wetenschappelijke en beleidswaarde van (toegepast) onderzoek
- uitvoeren van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

Voor de dataverzameling werd een contract ondertekend met de diensten Toerisme van de vijf Vlaamse provincies. Het zijn deze diensten die op het terrein zullen instaan voor de verzameling van de overnachtingsgegevens op basis van een wetenschappelijk voorbereid steekproefgewijs onderzoek.

Daarnaast zal er worden samen gewerkt met de diensten van Toerisme Vlaanderen en het Nationaal Instituut voor Statistiek (NIS) en zullen buitenlandse deskundigen advies verlenen.

9.6. Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA)

Basisallocatie 33.01. Subsidie aan de KMDA van Antwerpen in miljoen euro (miljoen bef)

2000	2001	2002	2003
	1,634 (65,9)	2,272 (91,6)	2,298

Basisallocatie 52.13. Bijdrage in de financiering van aankopen en voor werken die bijdragen tot de ontwikkeling van de toeristische uitrusting van de KMDA in miljoen euro (miljoen bef).

	2000	2001	2002	2003
GVK		0,669 (27,0)	0,679 (27,4)	0,689
GOK		0,858 (34,6)	0,669 (27,0)	0,470

Basisallocatie 99.11. Vastleggingsmachtiging Toerisme Vlaanderen – deel investeringssubsidie aan KMDA in miljoen euro (miljoen bef)

2000	2001	2002	2003
0,719 (29)	1,81 (73)	1,91(77,05)	1,94

Tot op heden werden de kredieten volledig besteed.

Op 17 mei 2002 ondertekenden de Vlaamse minister bevoegd voor toerisme en de voorzitter van de KMDA een beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de KMDA voor de periode 2002-2006. Hiermee werden de verantwoordelijkheden van beide partners vastgelegd teneinde het voortbestaan van de belangrijkste toeristische instelling van Vlaanderen en België op lange termijn te verzekeren.

Vooral de daling van het aantal bezoekers en van de inkomsten enerzijds en het gebrek aan investeringen gekoppeld aan een verouderd patrimonium (van de Zoo in Antwerpen) anderzijds noodzaakten een ingrijpen van de Vlaamse overheid.

Via de verhoging van de vastleggingsmachtiging van Toerisme Vlaanderen met 50 miljoen BEF (ba 66.01) werden in de begroting voor 2001 de investeringssubsidies fors verhoogd. Vanaf de begroting 2002 werd een substantiële verhoging voorzien van de werkingssubsidies. Dit werd vastgelegd in een wijziging van het decreet van 30 mei 1985 door art.73 van het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002. Voorts werd door het besluit van de Vlaamse regering van 26 oktober 2001 voorzien in een wijziging van het koninklijk besluit van 14 februari 1967 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden van de subsidies, door de staat verleend voor de ontwikkeling van de toeristische uitrusting. Daardoor worden, binnen de perken van de kredieten, de toeristische investeringen van de KMDA voor 100% gesubsidieerd.

Tenslotte wordt door art.71 van het decreet van 5 juli 2002 houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002 de Vlaamse overheid gemachtigd de waarborg van het Vlaamse Gewest te hechten aan de leningen, aangegaan door de vzw KMDA voor de financiering van haar restauratie- en ontwikkelingsprojecten. Het plafond van de gewaarborgde leningen bedraagt 5 miljoen euro.

In voormelde beheersovereenkomst worden zowel de algemene missie en de deelmissies van de KMDA bepaald als de algemene en specifieke opdrachten en engagementen van beide partijen ten opzichte van deze missies.

9.7. Projectrealisatie via Europese steunprogramma's

De meeste gebiedsgerichte managementcomités hebben voor de nieuwe programmaperiode 2000-2006 van de Europese steunfondsen toeristische projecten ter realisatie.

De aanvragen voor co-financiering worden door Toerisme Vlaanderen op toeristische relevantie en haalbaarheid getoetst. Via het subsidiemechanisme van het in 2002 geactualiseerde KB van 1967 op de toeristische uitrusting worden deze projecten ondersteund. Toerisme is meteen één van de eerste domeinen die effectief binnen de nieuwe programmaperiode reeds tot goedkeuring van projecten is overgegaan.

Tabel: Subsidies toeristische uitrusting – EFRO en INTERREG projecten

A. SUBSIDIES AAN VERENIGINGEN (vzw)

Begunstigde	Beleidspunt	Project	Bedrag investering	Subsidie (BEF)
Vzw Folkfestival	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	Folkfestival Dranouter "de Folkexperience	42.725.000	17.090.000
Vzw Talbot House	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	Restauratie, inrichting en herbestemming "Concert Hall" te Poperinge	31.069.950	13.167.000
Vzw Kaas in Passendale	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	Restauratie en uitbouw oude kaasmakerij Passendale fase 2	47.870.016	16.944.000
Stichting Vlaams Erfgoed vzw	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	Cultuur toeristische versterking van de kasteelsite Wulveringem-Beauvoorde en omgeving in Veurne	7.000.000	3.500.000
VZW Westoria en Toerisme Diksmuide	all weather-infrastructuur	Optimalisatie en fine-tuning van Westoria	21.501.368	7.525.489
Vzw Artist Service	all weather-infrastructuur	Seasens – vrachtschip Imke C transformeren tot hypermoderne relaxatieruimte	5.363.838	2.987.049
Regionaal Landschap Haspengouw vzw	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	Uitbouw van het wandelgebied Zammelen	4.327.261	1.458.328
Vlaams Mijnmuseum vzw	aankoop en inrichting van onthaalinfrastructuur ten dienste van de toerist	Uitbouw minepolis en Vlaams mijnmuseum in Beringen : afwerking bezoekerscentrum	1.123.231	561.000
Totaal projecten				63.232.866

B. SUBSIDIES AAN REGIONALE EN LOKALE BESTUREN

Begunstigde	Beleidspunt	Project	Bedrag investering	Subsidie
Stad Sint-Truiden	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	Toeristische ontsluiting Abdijtoren Sint-Truiden	38.000.000	19.000.000
Stad Herentals	all weather-infrastructuur	uitbouw Netepark fase 2 deel 1 toegang en omgevingswerken	17.817.250	10.690.000
Stad Diksmuide	toeristische bewegwijzering voor zover deze van uitzonderlijk belang zijn en kaderen in een groter geheel van bewegwijzerde infrastructuur	toeristische verbinding tussen historisch stadscentrum - Westoria - Jachthaven te Diksmuide	6.189.270	2.166.253
Gemeente De Haan	infrastructuur gekoppeld aan verblijfstoerisme	herinrichting domein La Potinière - omliggend terrein	30.235.480	18.141.257
Stad Poperinge	all weather-infrastructuur	actualisering nationaal hopmuseum	75.000.000	26.250.020
Gemeente Middelkerke	all weather-infrastructuur	uitbouw regionaal bezoekerscentrum en uitbouw toeristisch ankerpunt Les Zêphirs Deel I : Het Strandhuis te Middelkerke Deel II : Ankerpunt Les Zêphirs te Westende	191.561.136	22.012.000
Pidpa CV	all weather-infrastructuur	uitbouw van het watercentrum Hidrodoe fase 2	65.000.000	35.000.000
Stad Beringen	toeristisch project waarvoor Europese steun wordt voorzien	uitbouw toeristisch fietsinrijpunt in het Domein Paalse Plas	7.292.246	3.646.123
Totaal projecten				136.905.653

9.8. Beleid inzake toerisme te Brussel

In het regeerakkoord van de Vlaamse regering wordt expliciet vermeld dat zij wenst te participeren langs Toerisme Vlaanderen en langs de Vlaamse Gemeenschapscommissie in het toeristisch beleid van Brussel. Vanaf 2000 werd de financiële participatie vanwege de Vlaamse Gemeenschap via Toerisme Vlaanderen opgevoerd en werd een actievere rol gespeeld en medewerking verleend aan diverse projecten. Om de interactie op het vlak van visieontwikkeling, project- en productontwikkeling en promotie tussen TI-BC te optimaliseren werden drie beleidslijnen uitgewerkt. De vertegenwoordiging van Toerisme Vlaanderen in de beleidsorganen van TI-BC werd op het terrein zichtbaar. De directe financiële participatie in TI-BC werd nogmaals opgetrokken in 2001 en bedroeg 322.262 EUR (13 miljoen BEF). In 2002 werd deze inspanning geconsolideerd.

9.9. Opvolging van het Europese beleid inzake toerisme

Tijdens de eerste helft van 2002 werd het Belgisch woordvoerderschap, in opvolging van het voorzitterschap, door de Vlaamse minister van toerisme waargenomen. In deze periode werd op basis van de Communicatie 'Framing the future of European tourism' van de Europese Commissie in de Raadswerkgroep Toerisme een resolutie voorbereid, die op 21 mei 2002 in de Raad werd goedgekeurd.

In de tweede helft van 2002, tijdens het Deens voorzitterschap, vinden geen Raden plaats met specifieke agendapunten inzake toerisme.

Naar aanleiding van enkele concrete dossiers wordt er regelmatig overleg gepleegd met de Europese Commissie. Zo is er het Managementcomité Meerjarenprogramma KMO's waar soms toerismeprojecten voorliggen voor financiële bijdragen. Andere lopende projecten zijn de Tourism Satellite Account, de voorbereiding van het European Tourism Forum, Agenda 21 en de begeleidingscomités voor de studies van de Europese Commissie zoals onder meer voor het project van de 'Mobile services for tourism'.

De bovengemelde communicatie van de Europese Commissie geeft de krijtlijnen waarbinnen Europa aan toerisme wenst te werken en dit op basis van de 10 maatregelen in het document omschreven.

Eén van deze maatregelen omhelst de invoering van een Tourism Satellite Account (TSA). De moeilijkheid waarmee de toeristische sector immers kampt om het economisch belang te duiden, ligt voor een groot gedeelte in het niet aanwezig zijn in de Nationale Rekeningen. Het is dus onmogelijk om toerisme als economische sector te vergelijken met andere sectoren binnen de Belgische economie. Dit is ook zo in de andere landen van de Unie. De TSA reikt een methodologisch kader aan om een satellietrekening voor toerisme te maken die ingebed is in de Nationale Rekeningen. Dit methodologisch kader is opgesteld door Eurostat, OESO en de WTO en goedgekeurd door de Verenigde Naties en met andere woorden een internationaal erkende methodologie.

In de resolutie van 21 mei 2002 worden inzake de TSA enerzijds de Commissie en anderzijds de Lidstaten uitgenodigd om het proces voor een invoering van een TSA op gang te brengen.

De Europese Commissie heeft hierop geanticipeerd en reeds op 26 april 2002 een oproep gepubliceerd voor de invoering van een TSA. Vermits de TSA in België nog niet is ingevoerd, hebben de vier bevoegde ministers van toerisme in België een offerte ingediend voor het uitvoeren van de haalbaarheidsstudie.

Deze studie start per 1 oktober. Midden 2003 zal het eindrapport opgeleverd worden. De haalbaarheidsstudie zal uitgevoerd worden in nauw overleg met alle relevante actoren in België, dit zijn zowel de Nationale Bank en het Nationaal Instituut voor de Statistiek als de regionale overheden, de steunpunten/observatoria, de regionale administraties en de privé-sector.

Agenda 21

Sinds de conferentie van de Verenigde Naties inzake milieu en ontwikkeling in Rio de Janeiro van 1992, wordt de term Agenda 21 beschouwd als een omvattend actieprogramma voor het begeleiden en implementeren van een duurzame ontwikkeling en meer specifiek, het hiermee gepaard gaande proces voor het ontwerpen, overeenkomen en implementeren ervan.

Ook voor het beleidsdomein toerisme wordt er een Agenda 21 opgesteld. Het document zorgt voor een proces dat van bij de start alle betrokken partijen consulteert. Een eerste ontwerpversie zal op ruime schaal worden voorgesteld tijdens het European Tourism Forum 2002 (december 2002). Op basis van de discussie en de conclusies van het Forum, zal de Commissie een open consultatieproces opstarten met de verschillende geledingen van de Europese maatschappij en dat zal gelinkt zijn aan het Europese en globale Agenda 21-proces. Dit alles moet uitmonden in een toekomstig beleidsdocument van de Commissie inzake Agenda 21 en de Europese toerismesector dat moet beantwoorden aan de doelstellingen van de EU strategie inzake Duurzame Ontwikkeling. Dit moet tenslotte leiden tot een Agenda 21 die door alle betrokken partijen wordt goedgekeurd.

Bijlage 1. Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgend begrotingsjaar

Programmalijn Vorming en opleiding

Verdere uitbouw van de opleidings- en vormingsinitiatieven ten behoeve van de toeristische sector.

- Evaluatie en herziening van het curriculum van de Voortgezette Academische Opleiding Toerisme;
- Realiseren van een samenwerking tussen universiteiten en hogescholen in functie van de noden van de toeristische sector en gekaderd in de hervormingen van het tertiair onderwijs;
- Decretaal initiatief inzake de erkenning van gidsen en reisleiders;
- Ontwikkeling van een modulair opleidingstraject voor gidsen en reisleiders;
- Methodieontwikkeling inzake de (h)erkenning van elders verworven competenties voor gidsen en reisleiders;
- Versterken van het concept bedrijfsgidsen en de ruimere bekendheid ervan;
- Ontwikkeling van een multimedia-taalopleidingsproduct voor onthaalsituaties in het domein horeca en toerisme;
- Competentiecentrum toerisme te Oostkamp.

Programmalijn Kwaliteitszorg en Professionalisering

1. Reisbureaus.

- uitvoeringsbesluit van het decreet van 19 juli 2002 tot wijziging van de wet van 21 april 1965 houdende het statuut van de reisbureaus;
- de versterking van de controle en het opsporen van de illegale verkoop van reizen door de dienst Reisbureaus van Toerisme Vlaanderen;
- de informatisering van de afgifte van en versterken van de controle op de vergunningen voor reisbureaus;
- Overleg met de diverse gemeenschaps- en gewestoverheden over een gemeenschappelijk beleid, onder meer ter realisatie van het ontwerp van een samenwerkingsakkoord.

2. Logiesverstrekkende bedrijven.

- de verdere controle van de comfortnormen in functie van een volgehouden kwaliteitsbeleid;
- het informeren en begeleiden van uitbaters van logiesverstrekkende bedrijven, gemeentelijke overheden en brandweercorpsen betreffende de brandveiligheidsnormen en de brandveiligheidsattesten in functie van het brandveiligheidsbesluit van 27 januari 1988, gewijzigd bij besluit van 15 juli 2002;
- het verder zetten van de werkzaamheden van de 'werkgroep andere logiesvormen' in functie van aanbevelingen met betrekking tot de typologie van logiesvormen, mogelijkheden tot labeling en promotie en de wenselijkheid van een juridisch statuut voor kleinschalige toeristische accommodaties.

3. Openluchtrecreatieve bedrijven.
 - de verdere uitvoering van het decreet van '93 via een degelijk uitgebouwde controle;
 - de opvolging van de overgangsmaatregel voor permanente bewoning;
 - het onderzoek naar de problematiek van zwerfwagens;
 - het uitwerken van de imagocampagne voor de kampeersector in samenwerking met de sector.

4. Toegankelijkheid van logiesverstrekkende bedrijven.
 - de verdere uitvoering van het premiestelsel voor logiesverstrekkende bedrijven;
 - het afronden van het onderzoek naar labeling van toegankelijkheid, resulterend in een beleidsadvies;
 - sensibilisatie van de toeristische sector en informatieverschaffing aan de gebruiker: intensifiëren van de inspanningen en informatisering.

Programmalijn Ruimte voor Toerisme en Recreatie

1. Duurzaam Toerisme
 - Infopunt Duurzaam Toerisme: intensifiëren van de werking m.b.t. vorming, sensibilisering en netwerkvorming;
 - verbeteringen aan de website www.duurzaamtoerisme.be en stimuleren van het gebruik en de interactieve mogelijkheden ervan;
 - nieuwe sensibiliseringsacties;
 - verdere uitbouw van deskundigheid;
 - stimuleren van het overleg tussen de sector, de ngo's en het beleid in het Platform Duurzaam Toerisme.

2. utilitaire toeristische bewegwijzering: adviezen voor een optimalisering van de utilitaire toeristische bewegwijzering in Vlaanderen.

Programmalijn Toerisme voor Allen

- Het decreet Toerisme voor Allen en de uitvoeringsbesluiten: goedkeuring en implementatie;
- Het steunpunt vakantieparticipatie: versterking van de samenwerking met en tussen organisaties, het uitwisselen van ervaringen en evaluatie van de werking;
- Het uitwerken van een specifieke marketingstrategie voor het internationaal jeugdtoerisme
- Verder overleg met de jeugdlogiessector en de bevoegde overheden;
- Bouw van een nieuwe jeugdherberg in het centrum van Antwerpen.

Programmalijn Projectontwikkeling

- uitvoering van het kustactieplan;
- participatie in publiek-private samenwerking en projectontwikkeling;
- ondersteuning van regionale strategische planningsprocedures;
- decretaal werk voor de ondersteuning van toeristisch recreatieve projecten;

- verlenging van de proefprojecten voor de ontwikkeling van nabijheidsdiensten in het toerisme. Op grond van de evaluatie van de pilootfase zal de mogelijkheid van een structurele oplossing onderzocht worden.

Programmalijn Cultuur en Toerisme

- bezoekerscentra: implementeren van een nieuw onthaalconcept.
- Ondersteuning van het evenement 2003 Beaufort op het vlak van de binnen- en buitenlandmarketing

Programmalijn E-Toerisme

- operationeel worden van de productdatabank van Toerisme Vlaanderen;
- proefdraaien van de consumentenwebsite van Toerisme Vlaanderen;
- opleveren van het project “Dossierbeheer” voor verwerking van vergunningen, toekenning van premies en subsidies en directe investeringen

Initiatieven in samenwerking met de beleidspartners

- de ontwikkeling van een beleidsinstrumentarium door het Steunpunt Toerisme en Recreatie;
- de opvolging van de beheersovereenkomst met de K.M.D.A.;
- de toeristische projectrealisaties via Europese steunprogramma's;
- de opvolging van het Europese beleid inzake toerisme.

Bijlage 2. Strategisch Plan Toerisme 2000-2004

1. Missie en Visie

Missie

Coördineren en stimuleren van de duurzame en kwaliteitsvolle ontwikkeling van het toerisme en van de recreatie naar en in Vlaanderen en Brussel. Daartoe wordt een geïntegreerd en voorwaardenscheppend beleid, dat rekening houdt met de verschillende toeristische actoren, gevoerd.

Visie

Het versterken van de aantrekkingskracht, de economische impact en de concurrentiepositie van het toeristisch-recreatieve product 'Vlaanderen en Brussel' met respect voor de draagkracht van de omgeving en de bevolking.

2. De strategische doelstellingen

Strategische doelstelling 1:

Gunstige voorwaarden scheppen voor een toekomstgerichte ontwikkeling van de toeristische-recreatieve sector.

Strategische doelstelling 2:

Versterken van het toeristisch-recreatieve aanbod door vernieuwing, innovatie en netwerkvorming.

Strategische doelstelling 3:

Verhogen van de bekendheid van de troeven en het sturen van de beeldvorming van Vlaanderen en Brussel in binnen- en buitenland.

Strategische doelstelling 4:

Meer en betere samenwerking tussen de diverse actoren van het toeristisch-recreatieve veld vooral op vlak van het beleid, het product, de distributie en de communicatie.

Strategische doelstelling 5:

De toeristisch-recreatieve sector als volwaardige partner in de maatschappelijke besluitvorming.

3. De kritische succesfactoren

KSF 1:

Optimalisering van het regelgevende kader voor de toeristisch-recreatieve sector.

KSF 2:

Versterking van het toeristische beleids- en operationeel instrumentarium op verschillende niveaus.

KSF 3:

Professionalisering van de toeristisch-recreatieve sector.

KSF 4:

Een kader creëren voor innovatief en projectmatig werken.

KSF 5:

Strategisch planningsproces.

KSF 6:

Creatie van effectieve samenwerkingsverbanden tussen alle actoren.

KSF 7:

Een coherent toeristisch buitenlands beleid.

KSF 8:

De versterking van de externe profilering van de toeristisch-recreatieve sector.

KSF 9

Versnelde integratie van nieuwe IT- en telecommunicatietoepassingen in de toeristisch-recreatieve sector.

Bijlage 3. Moties en resoluties aangenomen door het Vlaams Parlement – legislatuur 1999-2004

Resolutie betreffende de toegankelijkheid van de toeristische sector voor personen met een handicap, aangenomen op 21 februari 2001.

Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse regering om Toerisme Vlaanderen te belasten

- met het opzetten van een aanspreekpunt voor alle personen met een handicap met vragen over “toegankelijk toerisme”;
- met het verzamelen van nationale en internationale informatie en te verspreiden over het aanbod van “toegankelijk toerisme”;
- met de coördinatie van vraag- en aanbodzijde;
- met het uitwerken van voorstellen op beleidsniveau om de toeristische sector toegankelijk te maken;
- om samen te werken met de organisaties werkzaam binnen de social-profit.